

ועדה לאיכות הסביבה

י"א תמוז, תשפ"ד
17 יולי, 2024
סימוכין: 2024-0103-657

דוח משיבה מספר 1 של הוועדה לאיכות הסביבה שהתקיימה ביום חמישי, כ"ח בסיון תשפ"ד (04.07.2024)

השתתפו:	מר יונתן פלג פולק	חבר הנהלה, יו"ר הוועדה
	מר אריה קינג	סגן ראש העיר
	מר יוסף חיים מועלם	חבר הנהלה
	גב' מירי רייס	הממונה על איכות הסביבה
	גב' מיה טפיארו	נציגת ציבור
	גב' לטיציה פיאטלי	נציגת ציבור
לא השתתפו:	מר אלחנן מנחם גרוסבוים	משנה לראש העיר
נכחו:	מר ניר מרגלית	מנהל מחלקה בכיר לתכנון סביבתי וקיימות
	מר נמרוד לוי	מנהל מחלקה בכיר להנדסת סביבה
	גב' אסנת בבלי	מנהלת תחום קימות מנח"י
	גב' ענת שרטר	מנהלת תחום בכירה לתעשיות, זיהום אוויר וחומרים מסוכנים
	גב' שפיגלמן הדר	רפרנטית בכירה לקיימות חברתית -קהילתית
	עו"ד שמואל שפט	ראש צוות חקיקה
	מר יואב גואל	נציג המשרד לאיכות הסביבה (משקיף)
	מר מתן מנחם	נציג ארגון ארצי להגנת איכות הסביבה (משקיף)
	גב' נעמי צור	ראש השדולה 'קרן ירושלים ירוקה' (משקיפה)
מזכיר הוועדה: ישראל בלנקו		

ועדה לאיכות הסביבה

על סדר היום נדונו הנושאים הבאים:

1. פתיחה - מר יונתן פלג פולק, חבר הנהלה ויו"ר הוועדה

מר יונתן פלג פולק, חבר הנהלה ויו"ר הוועדה, פתח את הישיבה וברך את הנוכחים.

מר פולק בירך את קודמיו בתפקיד מר אריה קינג, סגן ראש העיר וגב' נעמי צור, ראש השדולה 'קרן ירושלים ירוקה'.

מר פולק הדגיש את חשיבות איכות הסביבה בעיר ואת התרומה לחיזוק ובנייה של חיבור בין קהילות ומגזרים, מטרת הוועדה לקדם ולהגביר את שיתופי הפעולה בין הגורמים השונים בתחום לטובת הכלל.

2. היכרות חברי וחברות הוועדה הרכבה החדש וגורמי המקצוע הרלוונטיים

חברי הוועדה והצוות המקצועי הציגו את עצמם ותחום פועלם וברכו את הנוכחים.

3. סקירה משפטית של תפקיד הוועדה – עו"ד שמואל שפט, ראש צוות בכיר לחקיקה

עו"ד שמואל שפט, ראש צוות בכיר לחקיקה סקר את עבודת הוועדה, תפקידיה והסמכויות הניתנות לה.

הוחלט כי הקוורום לפתיחת הוועדה יהיה כדקלמן:
בפתיחה – נוכחות יו"ר הוועדה ושני חברים נוספים לפחות.
לאחר 15 דקות – יו"ר הוועדה וחבר ועדה נוסף.

מצ"ב מצגת.

4. סקירת תחומי עיסוק ופעילות הרשות להגנת הסביבה

א. גב' מירי רייס, ממונה על איכות הסביבה
גב' מירי רייס הציגה את תחומי עיסוק והפעילות של הרשות לאיכות הסביבה וקיימות, פעילותה והמבנה הארגוני של הרשות.

גב' רייס הציגה את האתגרים איתם הרשות מתמודדת, סיכום פעילות שנת 2023 ותוכנית עבודה לשנת 2024.

מצ"ב מצגת.

ב. מר נמרוד לוי, מנהל מחלקה בכיר להנדסת סביבה
מר נמרוד לוי הציג סקירה על עבודת המחלקה להנדסת סביבה. עיקרי פעילות המחלקה: מעורבות בתהליכי תכנון, מעורבות בקביעת תנאים סביבתיים ברישיונות עסק ומניעת מפגעים סביבתיים. הצגת תיק פרויקטים בהם המחלקה נוטלת חלק: ניטור מערך האוויר של העירייה, ניהול מערך פסולת הבניה בעיר, חקיקת חוקי עזר עירוניים והגדרת נהלים עירוניים ועוד.

מצ"ב מצגת.

ועדה לאיכות הסביבה

ג. מר ניר מרגלית, מנהל מחלקה בכיר לתכנון סביבתי וקיימות
מר ניר מרגלית סקר בפני הוועדה את עבודת המחלקה לתכנון סביבתי וקיימות. בין תחומי הפעילות של המחלקה: חוות דעת לוועדה המקומית, ליווי תכנוני לאגפים פנים עירוניים, קידום פעילות סטטוטורית ומעשית בשטח ועוד.

5. תכניות החינוך בירושלים בתחום הסביבה והחיבור המוסדי לאתרי טבע עירוניים – גב' אסנת בבלי, מנהלת תחום קיימות במנח"י

גב' אסנת בבלי הציגה סקירה על פעילות המחלקה לחינוך לקיימות, קידום מיזמים מהלכים חינוכיים בעזרת צוותי ההוראה, הפעילות השוטפת ושיתופי הפעולה השונים בין אגפים פנים עירוניים וממשלתיים.

מצ"ב במצגת.

6. סיכום - מר יונתן פלג פולק, חבר הנהלה ויו"ר הוועדה

- א. מר יונתן פלג פולק, חבר הנהלה ויו"ר הוועדה הודה למשתתפים על תרומתם הרבה לדיון.
- ב. הרשות להגנת הסביבה התבקשה על ידי היו"ר להציג נתונים בדבר סקר האסבסט בנכסים העירוניים בדיון הקרוב.

תמליל הישיבה מצ"ב והוא מהווה חלק בלתי נפרד מהדו"ח.

יונתן פלג פולק

חבר הנהלה
יו"ר הוועדה

ועדה לאיכות הסביבה

הרכב; סמכויות וסדרי עבודה

עו"ד שמואל א. שפט
ראש צוות בכיר
חקיקה

מטרת ההרצאה

סקירה כללית וועדות עירוניות

ועדת איכות הסביבה - תפקידים
וסמכויות

ועדת איכות הסביבה - נוהל וסדרי
עבודה

סמכויות המועצה

מכהנת
כוועדת תכנון
ובניה

קביעת
מדיניות
העירייה

אישור לחוזים,
הלוואות, ערבויות

אישור תקציב
רגיל ובלתי רגיל

הטלת ארנונה
כללית

חקיקת
חוקי עזר

אישור הקצאות
מקרקעין ותמיכות

מינוי וועדות
והרכבם

מחליטה
ומאשרת
את המלצות
הוועדות
השונות

למועצה
בעירייה סמכות
חוקית בלעדית
ברשויות
המקומיות

ס' 166 (ה)
לפקודת
העיריות

יחסי הגומלין בין המועצה לוועדות המועצה

חובה ורשות בוועדות

קיימות 2 סוגי וועדות

**וועדות
חובה**

ס' 147-149
לפקודת
העיריות

**קיימות
הוראות
בחוק
המחייבת
הקמתן
ונושאייהן**

**וועדות
רשות**

ס' 150
לפקודת
העיריות

**אין מגבלה
על
הנושאים
של
הוועדות**

**אין מגבלה על
מס' וועדות
הרשות
שהמועצה
רשאית להקים**

הוועדות ברשות המקומית

מעטפת החוק

פקודת העיריות

קובעת מסגרת
חוקית להקמת
הוועדות ואופן
פעולתן

קיימים הבדלים
בהוראות החוק
בהתייחס לוועדות
חובה לעומת
ועדות רשות

המהות

הוועדה היא המסגרת
שבה ממקדת
המועצה את עבודתה

במסגרת דיוני
הוועדה ניתנת
האפשרות לנבחרי
הציבור "לצלול"
לפרטי הפרטים:
לשמוע את הדרג
המקצועי ולקבל
הבהרות~ להרחיב
בלמידה בהערות
ובהתייחסויות

הרכב הוועדות

בוועדות חובה –
הרכב הוועדה נקבע
בחוק

בוועדות רשות –
ישנה מסגרת
מינמאלית מחייבת
לצד גמישות רבה
יותר בהרכב

ועדות משנה

ס' 166 (ג) לפקודת העיריות

**וועדה מוסמכת למנות
לעצמה וועדת משנה**

וועדת
משנה
אד-הוק

וועדת
משנה
קבועה

לטיפול

**בנושא מסוים
שבתחום סמכות
הוועדה**

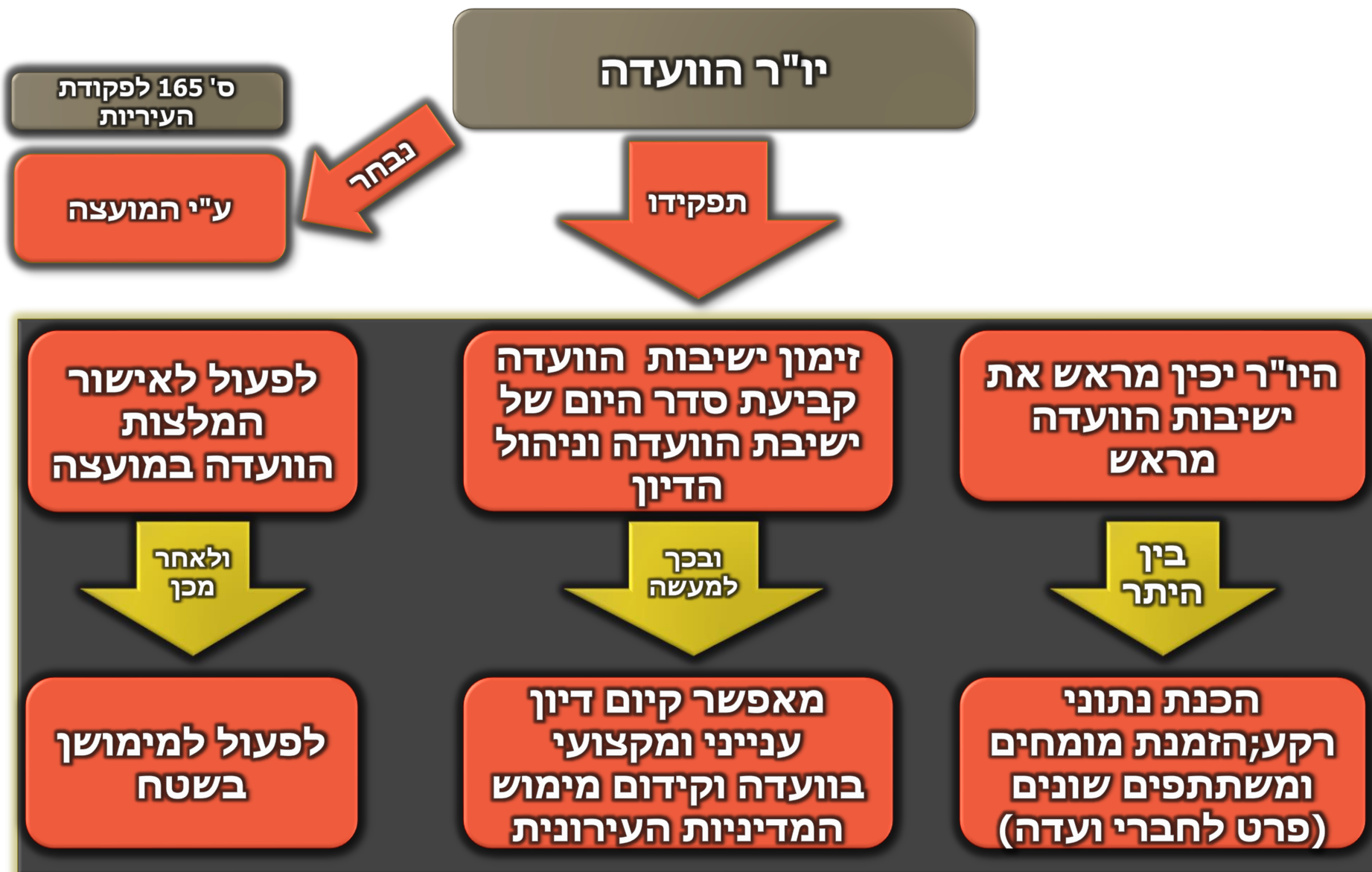

תפקידי הוועדות

הרכב וועדות חובה

סדרי עבודה

ס' 166 (ג) לפקודת העיריות

"כל ועדה של המועצה רשאית, בשם
לב להחלטות המועצה, ובמידה שלא
נקבעה הוראה אחרת בעניין זה,
להסדיר בעצמה את עבודתה ואת
דיוניה".

אדמיניסטרטיבית

סדרי דיוניה

מהותית

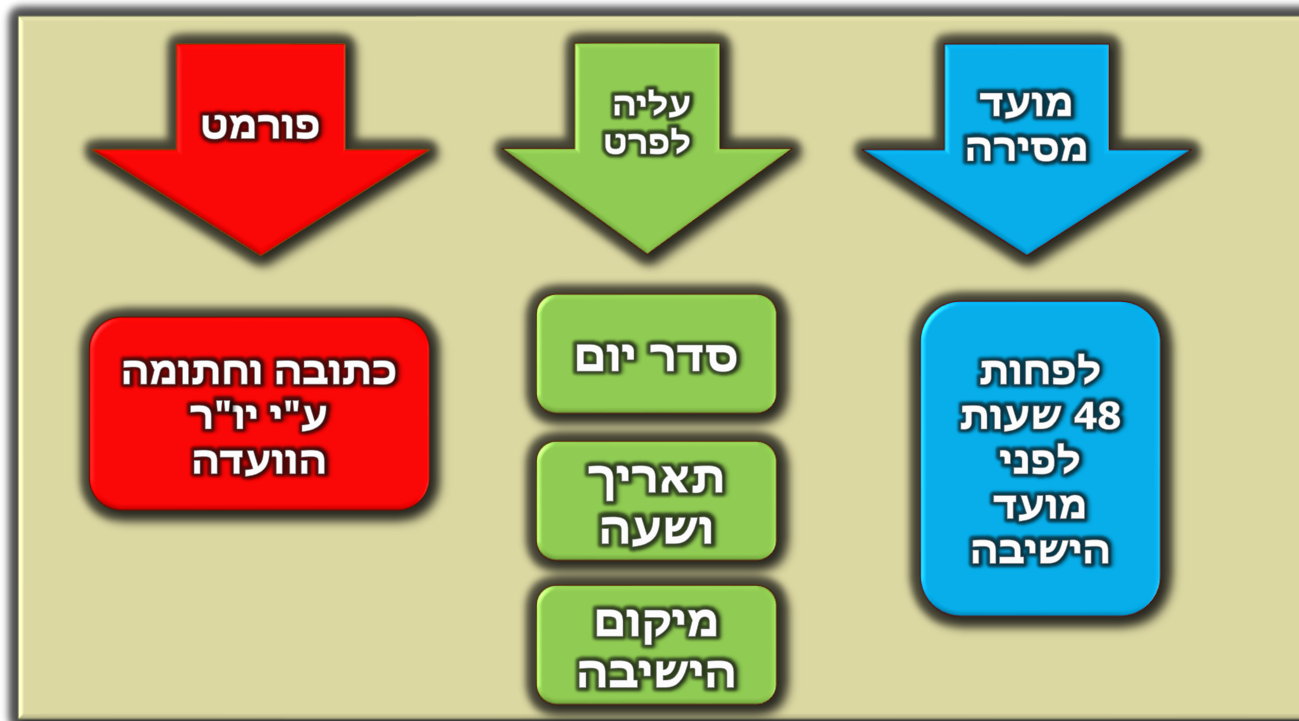

עבודת הוועדה

הזמנות לשיבות הוועדה

עבור כל ישיבה יש לשלוח לחברי הוועדה הזמנה

סדרי הצבעה

ישנו מניין חוקי

בתנאי ש...

החלטות הוועדה מתקבלות
ברוב קולות חבריה המצביעים

ס' 166 (ד) לפקודת העיריות

ההצעות השקולות
עוברות להכרעת
המועצה

אזי...

כאשר קולות הוועדה
שקולים

הרמת יד

נעשה ע"י...

אופן ההצבעה

ניהול פרוטוקול

- ❑ **בכל ישיבה של הוועדה יש לרשום בפרוטוקול את: שמות חברי הוועדה הנוכחים, את שמות המשתתפים שאינם חברי הוועדה, את התאריך והשעה ואת מקום קיום הישיבה, וכן את מהלך הדיונים ואת תוצאות ההצבעות.**
- ❑ **יו"ר הוועדה הוא האחראי לניהול הישיבה ולרישום התקין של הפרוטוקול/דו"ח.**
- ❑ **יו"ר הישיבה יאשר בחתימת ידו את הפרוטוקול/דו"ח של הישיבה וידאג שהעתקים מהפרוטוקול/דו"ח יישלחו לכל חברי הוועדה.**
- ❑ **לא הגיש חבר הוועדה ליו"ר הוועדה התנגדות לפרוטוקול/דו"ח של ישיבתה עד לפתיחת הישיבה שלאחריה, רואים את הפרוטוקול/דו"ח כמאושר על ידי הוועדה .**

ועדה לאיכות הסביבה

סעיף 149 י
לפקודת העיריות

תפקיד הוועדה

ליזום ולתכנן פעילות בתחומים הנוגעים
בשמירה על איכות הסביבה ולהבטחת
פיתוח ושימוש בני קיימא של הסביבה.

הוועדה תגיש לאישור המועצה את
תוכניותיה
ותעקוב אחר ביצוע התוכניות המאושרות

ועדת איכות הסביבה

סעיף 149 י
לפקודת העיריות

הרכב הוועדה

שני נציגי ציבור
שהם תושבי העיר;
האחד – המועצה
תבחר בהתייעצות
עם ארגונים
מקומיים שעניינם
בשמירת איכות
הסביבה.
השני - יבחרו
ארגונים מקומיים
כאמור

עובד בכיר
שהוא האחראי
לתחום איכות
הסביבה
בעירייה

ארבעה חברי
מועצה

- יוזמנו דרך קבע
1. נציג ארגון ארצי לאיכות הסביבה
 2. נציג השר להגנת הסביבה

ועדה לאיכות הסביבה

קורום חוקי

מניין חוקי
בישיבות
הוועדה

=

יו"ר + שני חברים

בחלוף 15 דקות משעת כינוס הוועדה – יו"ר + חבר

תודעה על ההקשבה

וועדות הרשות הנהוגות בעיריית ירושלים

- ס' 150 לפקודת העיריות

- ✓ וועדת הנהלה.
- ✓ וועדת מנגנון.
- ✓ וועדת תנועת הנוער ומועצת תלמידים.
- ✓ וועדת שמות מקומות ציבוריים.
- ✓ וועדת תחבורה.
- ✓ וועדת השכלה גבוהה.
- ✓ הוועדה לפיתוח כלכלי ולתעסוקה.
- ✓ הוועדה למנהלים קהילתיים.
- ✓ וועדת תרבות ואומנות.
- ✓ וועדת כלכלה עירונית.
- ✓ וועדת מעמד האישה.
- ✓ וועדת רווחה.
- ✓ וועדת שילוט.
- ✓ וועדת תיירות .
- ✓ וועדת ספורט.
- ✓ וועדת שימור.
- ✓ וועדת חובות לרבות חובות מים .

וועדות חובה – ס' 147-149 יב'

- ✓ וועדת כספים
- ✓ וועדת הקצאת קרקעות ומבנים
- ✓ וועדת תמיכות/הקצבות
- ✓ וועדת משנה לתכנון ובניה
- ✓ וועדת ביקורת
- ✓ וועדת מכרזים
- ✓ וועדת מל"ח
- ✓ וועדת ביטחון
- ✓ וועדת הנחות מארנונה
- ✓ וועדת ערר לענייני ארנונה
- ✓ וועדת רכש ובלאי (ועדת קניות)-הפכה לוועדה פקידותית (מנכ"ל, גזבר, יועמ"ש).
- ✓ וועדת קליטה
- ✓ וועדה לקידום מעמד הילד
- ✓ וועדת חינוך
- ✓ וועדה לאיכות הסביבה
- ✓ וועדה לבטיחות בדרכים
- ✓ וועדה למאבק בנגע הסמים
- ✓ וועדה להנצחת זכרם של נרצחי טרור
- ✓ וועדה למימון הוצאות משפט לנבחרי העירייה ועובדיה

הרשות לאיכות הסביבה וקיימות

צילום: עמיר בלבן

יעד: יישום מדיניות לפיתוח בר קיימא

הובלה וקידום תוכניות אב:

תוכנית אב לאנרגיה – חב' עדן

תוכנית אב לפסולת (הנדסת סביבה) – אגף תברואה

תוכנית אב לניהול נגר – תושי"ה, גיחון, רשויות ניקוז

תוכנית אב להצללה טבעית – צוות אדריכל העיר, עדן, שפ"ע

תוכנית אב לשמירה על שטחים פתוחים - תכנון

מסמך מדיניות לבניה בת קיימא – תכנון, שפ"ע, צוות אדריכל, עדן

300,000 ₪ מבוקש

1.4 מלש"ח חוץ עירוני
(ללא אנרגיה ונגר)

600,00 ₪ עירוני

יעד: חוסן עירוני – שמירת רציפות תפקודית של העירייה בעת מצב חירום, הפחתת פליטות וחסכון בהוצאות חשמל

- ייצור ואגירת חשמל
- ניהול חשמל בשיגרה – אספקת חשמל מאגירה בשעות השיא ואגירה בשפל
- אספקת חשמל בחירום לתפעול מרכז תחזוקה, לטעינת כלי רכב חשמליים, למכולות בהתאם לתרחישי מל"ח/ פס"ח

1.46 מלש"ח מבוקש

1.26 מש"ח עירוני – קבינט מצברים
300 אש"ח קולטים, חב' עדן
לכלל תכנית האקלים 250,000 ש"ח

תוכנית אב לניקוז

הרשות לאיכות הסביבה וקיימות

יעד: תיאור מצב קיים, איתור כשלים ופעולות לעתיד לצורך התאמת תשתית הניקוז לגידול העיר

שותפים:

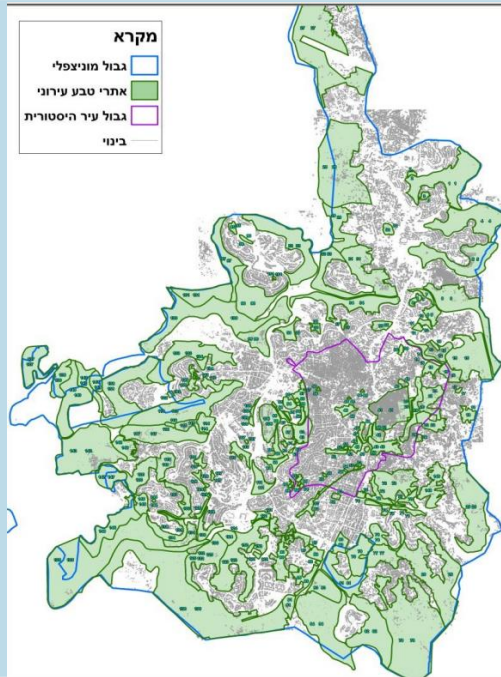
- תושי"ה
- רשות ניקוז שורק
- רשות ניקוז ים המלח
- מ.מ. דרום

600,000 ש"ח עירוני

1.6 מלש"ח חוץ עירוני

2 מלש"ח מבוקש לצורך מדידות

יעד: רשת פארקי טבע עירוני ושדרוג שצ"פים

עתידי:

ואדי היוכל – שימור הוואדי שילוב שטח
טבעי-מפותח
יער השלום – תכנון פארק טבע עירוני
סובב הדסה – תכנון פארק טבע עירוני
רשת צירים ירוקים – חיבור הפארקים ויצירת
רשת הליכה אקולוגית

פארק טבע עירוני:

נחל זמרי - תב"ע מאושרת וביצוע שלב א'
נחל דרגה – תוכנית פיתוח ותקציב לתכנון מפורט
נחל צופים – צוות תכנון בעבודה

סקרים אקולוגיים במטרה לקבלת הנחיות תכנוניות:

סקר עין כרם – במימון הקש"פ
סקר מעברים אקולוגיים – במימון הקש"פ

הטמעת הנחיות אקולוגיות לשצ"פים וליווי ביצוע:
הרוגם, רופין, אסבסטונים, אמת המים, ארמון הנציב,
פארק החורשה.

1.5 מלש"ח מבוקש

870,000 ₪ חוץ עירוני

2,331,500 ₪
עירוני

יעד: התייעלות וקיצור זמן הבדיקה

עדכון השאלון במערכת המקוונת (יוני 2023):

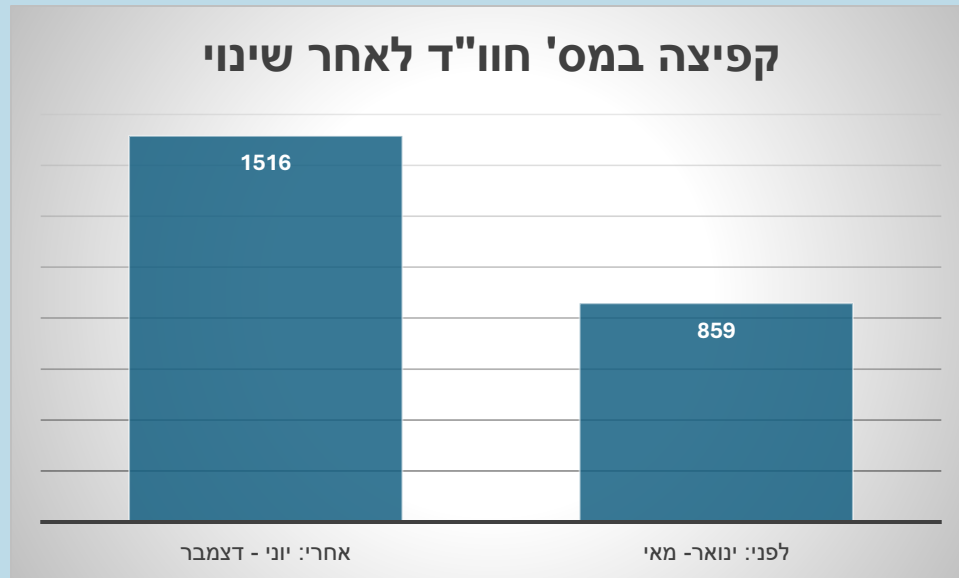
המרת הצהרות לשאלות

התמקדות בהיבטים מקצועיים וקיצור משמעותי של תהליך ההגשה והבדיקה.

בניית מערכת מקוונת חדשה המתבססת על השאלון החדש:

בניית מערכת מקוונת חדשה אשר תיעל את אופן העבודה הפנימית בין המחלקות ברשות לאיכות הסביבה ותקצר את זמן התגובה לבקשות היתרי בנייה – הטמעה מארס 2024

קפיצה במס' חו"ד לאחר שינוי

מספר חו"ד לשנת 2023

יוני עד דצמבר - 1516

ינואר עד מאי - 859

יעד: קידום אורח חיים בריא

תוכניות בקהילה:

- חינוך לבריאות – תוכניות בריאות בשיתוף מנהל חינוך
- עבודה מול עסקים – כגון: הסימון הירוק בשוק מחנה יהודה
- עבודה עם קהילה- גיל שלישי , רווחה, בריאות הנפש
- בבניין
- תוכנית שגרירים- לחוסן נפשי לבני נוער
- פעילות גופנית לקשישים
- תוכנית הטבח
- תזונה ופעילות גופנים לנשים חרדיות אחרי לידה
- אוריינות מזון לנשות מזרח העיר
- מנהיגות בריאות לנשים במזרח העיר
- קידום הליכתיות בשכונת גננים
- קידום הליכתיות באבו תור
- תזונאיות בטיפות חלב, משחקיות בטיפות חלב
- פעילויות שהותאמו בזמן מלחמה – הגנה עצמית ופעילויות למפונים

קשרי חוץ

- NET ZERO CITIES - תכנית ה twinning
- פעילות רשת ערים בריאות בישראל ובאירופה
- 2SUNRISE - קרן הורייזן
- אפשרי בריא- קול קורא של משרד הבריאות

עיר בריאה:

- תכלול הנושא מול אגפי העירייה השונים בהיבטי תכנון וקהילה
- הובלת שולחן עגול תשתיות בריאות
- קידום תכנון שבילי הליכה
- תכנון מוסדות בריאות – שיתוף עם מדיניות תכנון.

183303 ₪ עירוני

154,000 ₪ חוץ עירוני בשנת 2023

יעד: קידום אורח חיים בריא

יעדים משנת 2024

הרחבת התכניות:

- חינוך לבריאות – תוכניות בריאות בשיתוף מנהל חינוך
- מניעת עישון – עם בתי ספר והמגזר החרדי
- תזונה – בדגש על המגזר החרדי ומזרח העיר
- יוממות הליכתית – רשת שבילים ירוקים

4.2 מלש"ח מבוקש

חוץ עירוני – תלוי בקו"ק

4.2 מש"ח עירוני

מניעת שפיכות פסולת

הנדסת סביבה

מערך ניהול פסולת בנין

רשות לאיכות הסביבה וקיימות

יעד: הסדרת הובלת פסולת הבניין ומניעת עבריינות פסולת בנין בירושלים (החלטת ממשלה 1516)
בשותפות אגף אחיפה ופיקוח

1. **הקמת מתקן לטיפול בפסולת הבניין** – תקציב 1.5 מלש"ח לתכנון הועבר לאחריות עדן (+7.1 להקמה בפועל)
2. **הסדרת מערך פינוי פסולת הבניה לרבות אחיפה** –
- הקמת מערכות מידע, רכש ציוד, איוש מנהל פרויקט, תוספת כ"א ברשות ובאגף האכיפה (תקציב ע"ס 8.8 מלש"ח)
3. **החלת אגרה לניהול פסולת בנין** על בסיס חוק קיים
4. **קידום כלכלה מעגלית**, שדרוג יכולות המחזור והקיימות בפסולת הבנייה

התקנת חיישני איכון (צ'יפים) על גבי כלל מובילי הפסולת
הקמת מערכת גביה, מערך מידע, לניהול פסולת בזמן אמת

5.6 מלש"ח הוצאה מותנת בהכנסה מאגרה (4 שנים)

סה"כ תקציב 17.4 מלש"ח בהתחייבות המשרד להגנ"ס

מניעת שפיכות פסולת

רשות לאיכות הסביבה וקיימות

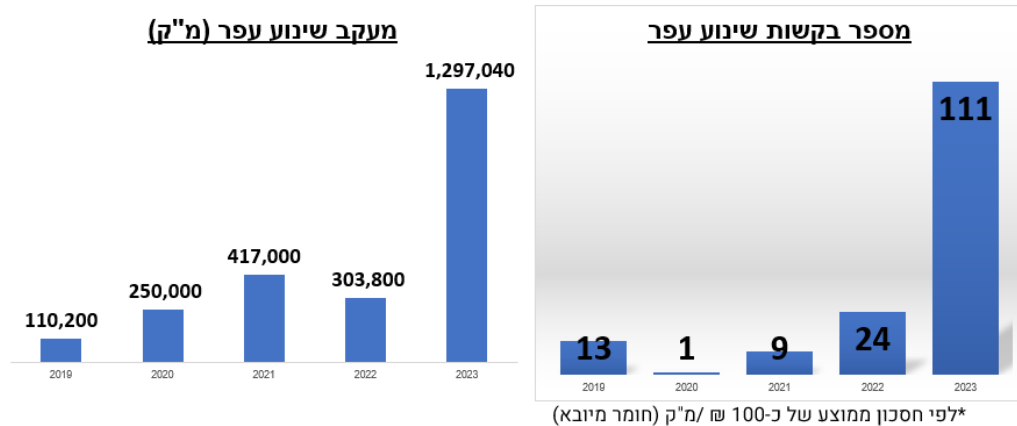
בורסת עפר

הנדסת סביבה

יעד: מניעת שפיכת עפר, ניהול ובקרה של 100% מתנועת משאיות העפר וניתוב למחזור יצירת ממשק ניהול משוכלל לניטור תנועת העפר – בשותפות אגף אכיפה

השוואה לשנים קודמות 2019-2023

בשנת 2023 – 130,200,000 ₪ חסכון בעלויות חומרי חציבה לקבלנים לרבות עבודות עירייה

1. מיפוי - איסוף מידע וניתוח עם בעלי העניין, הקמת פורום פעולה עירוני ופרוייקטור ייעודי.
2. פיתוח אסטרטגיה לעודפי עפר – מטרות ויעדים ומנגנון.
3. זיהוי ותיאום עבודות חפירה וצרכים - של מילוי בפרויקטים ציבוריים ופרטיים לפי תוכניות עתידיות/מאושרות
4. שדרוג מערך הבורסה לעפר והקמת פלטפורמת מסחר

בשנת 2023 – 130,200,000 ₪ חסכון בעלויות חומרי חציבה לקבלנים לרבות עבודות עירייה

200 אש"ח הקמת תוכנה ייעודית
558 אלף שנתי למנהל מערכת מידע ועובדים

0

צמצום זיהום אוויר מתחבורה

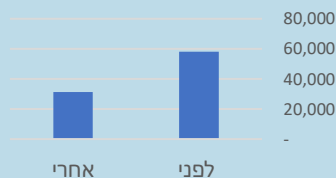
הנדסת סביבה

רשות לאיכות הסביבה וקיימות

יעד: מניעת הכניסה והשימוש בכלי רכב מזהמים בירושלים

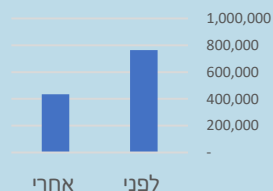
חלקיקים

הפחתת 46%

NOx

הפחתת 43%

1. אכיפת חוקי העזר לירושלים לצמצום זיהום אוויר הנובע מתחבורה.
2. עדכון הגדרת כלי רכב מזהם בתקנות אוויר נקי (זיהום אוויר מכלי רכב), תשע"ב-2012
3. הכנת תכנית מפורטת לאזור מצומצם זיהום אוויר ULEZ
4. הפחתה של כמחצית מזיהום האוויר מכלי צמ"ה
המהווה 33% מה-NOx בכלל, ו-18% מהחלקיקים בכלל

הגשת כתבי אישום במהלך השנה או ברירות משפט
עדכון התקנות באופן שיחולו על כ-200 אלף כלי רכב מזהמים

1.7 למש"ח מתקציב עירוני (מצ'ינג) – אושר

סה"כ תקציב מאושר - כ-17.3 מלש"ח
בהתחייבות המשרד להגנ"ס

גם אחרי כיליון האש הטבע ניעור ומתאושש

עם ישראל חי

צילום: אילן שיפמן

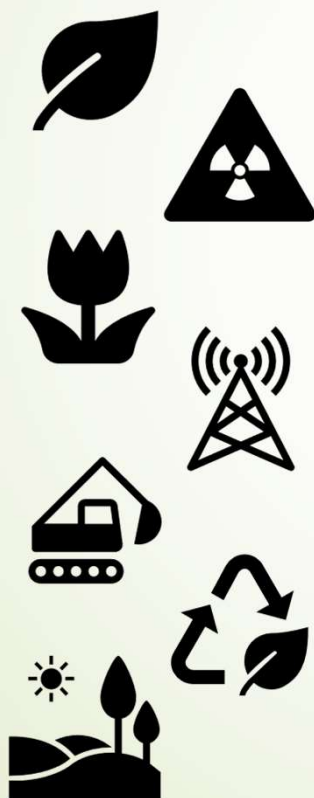

המחלקה להנדסת סביבה עיריית ירושלים

מנהל המחלקה – נמרוד לוי

תפקיד המחלקה להנדסת סביבה:

טיפול ומניעת מפגעים סביבתיים בתחומים הבאים:

- איכות אוויר
- חומרים מסוכנים (כולל אסבסט)
- קרקעות מזוהמות ושפכים
- רעש וקרינה
- עודפי עפר ופסולת בניין
- פסולת אלקטרונית ומיחזור
- היערכות לחירום
- התמודדות עם משבר האקלים

בעלי תפקידים

➤ ענת שרטור – מנהלת תחום תעשיות איכות אוויר וחומ"ס

- ניטור אוויר
- תעשיות
- חומרים מסוכנים (אסבסט)
- קרקעות מזוהמות (שפכים)
- תכנון ובנייה
- התמודדות עם משבר האקלים
- היערכות לחירום
- ניטור סביבתי וטיפול בתלונות (520)

➤ אלכס גרצמן – מנהל תחום רעש וקרינה

➤ יורי גלפנבאום – מנהל תחום פסולת מוצקה וניטור סביבתי

- תכנון ובנייה
- מניעת רעש וקרינה בלתי מייננת
- ניטור סביבתי וטיפול בתלונות
- בקרה על פסולת בניין ומתן טופס 4
- קידום ושיפור מערך ניהול הפסולת המוצקה לפי סוגיה השונים
- התאמת המדיניות והאסטרטגיה הארצית (ואירופאית) לפסולת ומחזור לרמה העירונית
- מעבר לכלכלה מעגלית (יחזמות חדשניות/ק"ק אירופאים)
- ניטור סביבתי וטיפול בתלונות

פעילות המחלקה בשלושה מישורי פעולה

מניעת מפגעים

- מעורבות בתהליכי תכנון
- מעורבות בקביעת תנאים סביבתיים ברישיונות עסק

פרויקטים סביבתיים

טיפול במפגעים קיימים

תיק פרויקטים

- הקמה וניהול מערך ניטור האוויר של העירייה
- עריכת סקרים וחוו"ד לגבי מזהמי אוויר וגזי חממה.
- חקיקת חוקי עזר עירוניים והגדרת נהלים עירוניים בתחום הסביבתי
- הקמת תחנת מעבר לפסולת בניין – בשיתוף עם חב' עדן
- ניהול מערך פסולת הבניה בעיר בעיר – בשיתוף עם אגף האכיפה
- הובלת מיזם "אזור מופחת פליטות" (LEZ) ומיזם הצמ"ה (NRMM)
- שותפות במאגדים במסגרת האיחוד האירופי (ReVeAL)

ממשקים

ממשקים עירוניים

- אכיפה ופיקוח עירוני
- יועמ"ש
- תקציבים
- חשבות
- נכסים
- רישוי ופיקוח על הבניה
- תושי"ה
- קידום עסקים
- מנח"י
- בטיחות עובדים
- לוגיסטיקה
- חברה
- חניה
- תכנון אסטרטגי
- תברואה
- תרבות
- ספורט
- משאבי אנוש

גופים עירוניים

- מוריה
- עדן
- הרל"י
- פמ"י
- הגיחון
- מבט"י
- חמ"י
- מוזיאון המדע

גופים ממשלתיים

- המשרד להגנת הסביבה
- משרד הבריאות
- צוות תכנית אב לתחבורה
- משרד התחבורה
- משרד האנרגיה

גופים בינ"ל

- POLIS
- Horizon 2020
- ISERD

A photograph of a gazelle standing in a field. In the background, there is a hill with several large, modern apartment buildings. The sky is blue with some light clouds. A dark, semi-transparent arrow-shaped graphic points to the right, containing the text.

תודה על ההקשבה

חינוך לקיימות כמנוף לשינוי

היה אתה השינוי שאתה רוצה לראות בעולמך

מהטמה גנדי

קיימות עירונית

קיימות היא פריזמה, משקפיים ערכיים חיוניים להתבוננות בבעיות המתעוררות יום יום על כדור הארץ כולו ולהתמודדות עימן .
קיימות היא פרדיגמה לקידום **הטוב המשותף** החברתי והסביבתי.

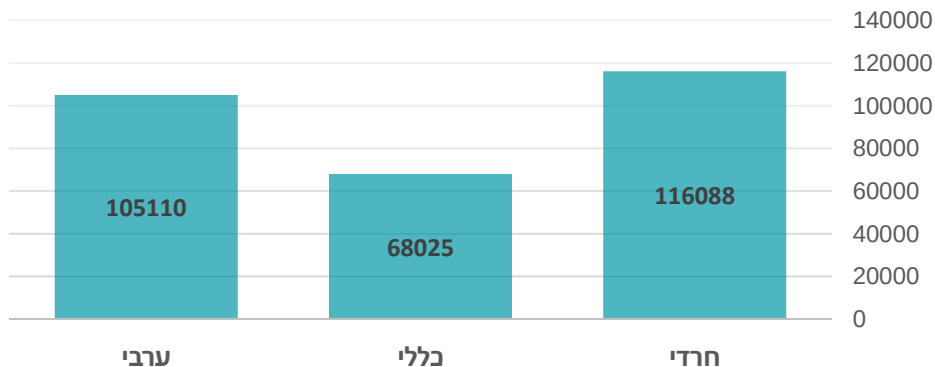
מתוך קיימות ישראלית, אריה ונגר

עיר מקיימת מאפשרת חיים באושר וקיום בכבוד לכל, בתוכה ומחוצה לה .
היא משתמשת בתבונה ובהוגנות בתשתיות ובמשאבים החומריים,
הטבעיים, האנושיים והחברתיים שברשותה, תוך לקיחת אחריות על חלקה
בניהול מערכות אקולוגיות גלובליות, ומתוך אחריות למורשתה הפיזית
והתרבותית ולדורות הבאים

חזון העיר המקיימת, פרויקט "קיימות עירונית", "מכון ירושלים למחקרי מדיניות 2016 - 2013

מערכת החינוך הירושלמית תשפ"ד מספרי תלמידים/ות לפי אוכלוסיה 289,223

היחידה לחינוך לקיימות

הטמעת תפיסת הקיימות, כיסוד מארגן בהתנהלות
מוסד חינוכי והטמעת נושא שינויי האקלים
בגני ילדים, בתי ספר יסודי ועל-יסודי בשלושה מגזרים.

באמצעות למידה רב-תחומית, חיבור רגשי ועשייה,
במעורבות של כל קהילת המוסד החינוכי וסביבתה.

עקרונות פעולה

חיבור למהלכים
עירוניים וארציים

ייזום ופיתוח
מהלכים חינוכיים

שדרוג
תשתיות פיסיות

הכשרה וליווי פדגוגי
לצוותי הוראה (הם
המובילים)

שיתופי פעולה!

אירועי חשיפה
עירוניים

טיפול
מנהיגות עירונית

משרדי ממשלה

- המשרד להגנת הסביבה
- משרד החינוך
- משרד לענייני ירושלים

ארגונים ארציים

- רכזי חינוך סביבתי
- צעד ירוק, הרשת הירוקה,
- חל"ט, קק"ל

ארגונים ירושלמים

- שדולת ירושלים בת קיימא
- מוסללה/סינסילה/מצילות המזון
- מהפח ירוק, הגן הבוטני
- הספריה הלאומית, מוזיאונים

מינהל החינוך

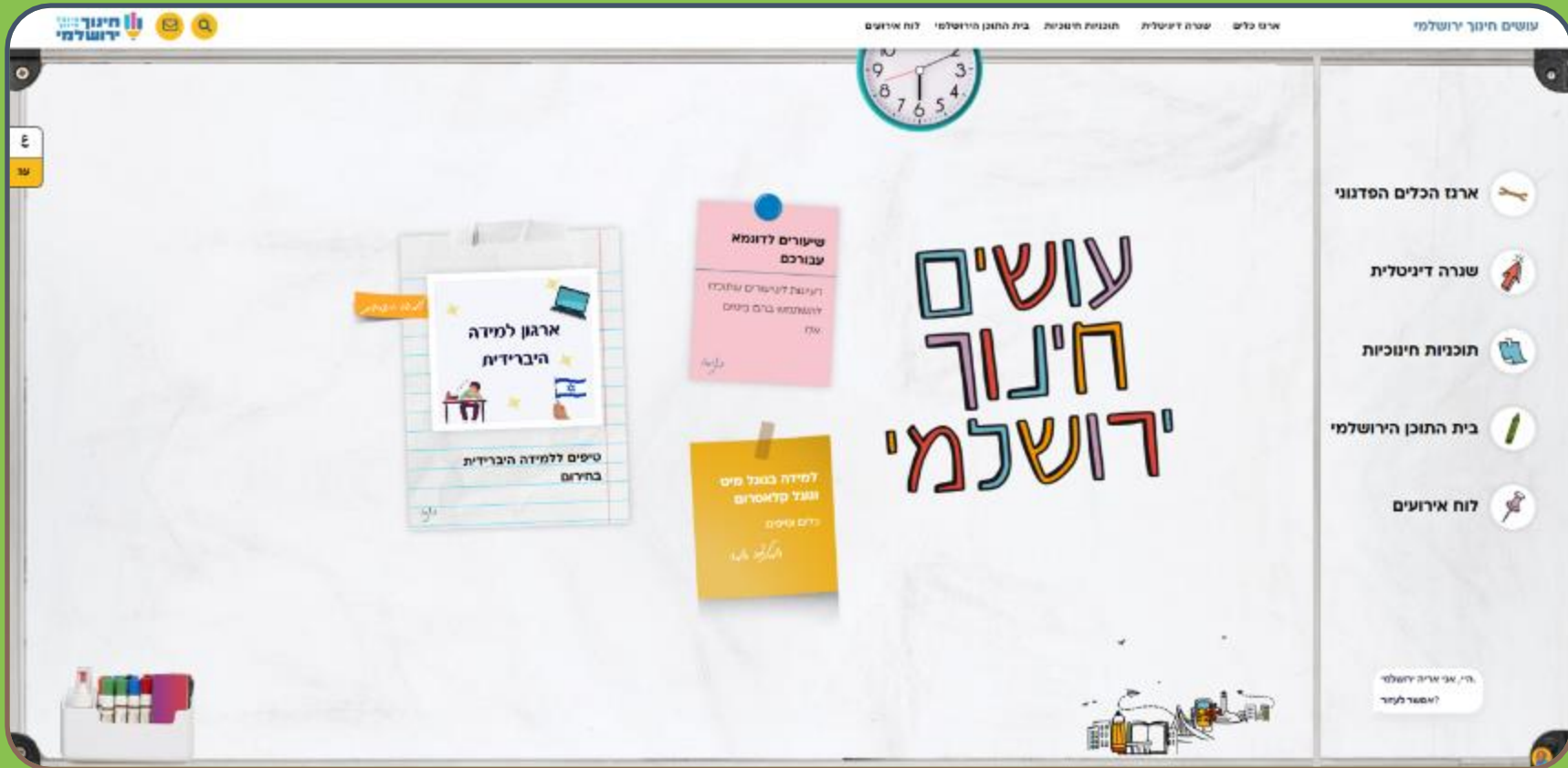
- אגפים חרדי, ערבי, כללי
- מרכזי חדשנות
- צהרונים
- מעורבות חברתית
- אגף הבינוי

עיריית ירושלים

- מינהל תפעול
- אגף חברה
- הרשות לאיכות הסביבה
- אגף אסטרטגיה
- צוות היערכות לשינויי האקלים
- מינהלים קהילתיים
- השירות הוטרנרי

גני ילדים

"השביל שלנו" – למידה חוץ כיתתית

יסודי (ד'ו')

"עיר שטוב לחיות בה"

חטיבת ביניים

אזור תורה שכבת ח' תשפ"ד - מתאקלמים

טבע עירוני

בערים רבות קיים

טבע עירוני:

אזור ירוק בסביבה עירונית

יתרונות:

הפחתת עומס החום העירוני

לשטחים הפתוחים בעיר,
יש תרומה משמעותית ביצירת
שטחים מוצלים לעומים ולפעילות.
הם מסייעים לקירור הליל
בזמן גלי חום ארוכים.

גמישות

עשיר ומגוון הנפים באזורי
טבע עירוני מקומיים,
מספרים את איכות החיים העירונית,
מסכים לנו רואו
מחברים בין האדם לטבע
ומאפשרים קישור למקום
והזדהות ייחודית לעיר.

ביטחון

שטחים פתוחים בעיר יוצרים
הפרדה מדברית מוקים
(למשל: חסימת רעשים מהכביש
מחוצה למקום מגורים),
קולטים מזהמים ומקבעים פד"ח
וכך מפחיתים את
אפקט החממה.

יער בעיר

עצים בחצרות
בתי ספר

* צמצום כריתה

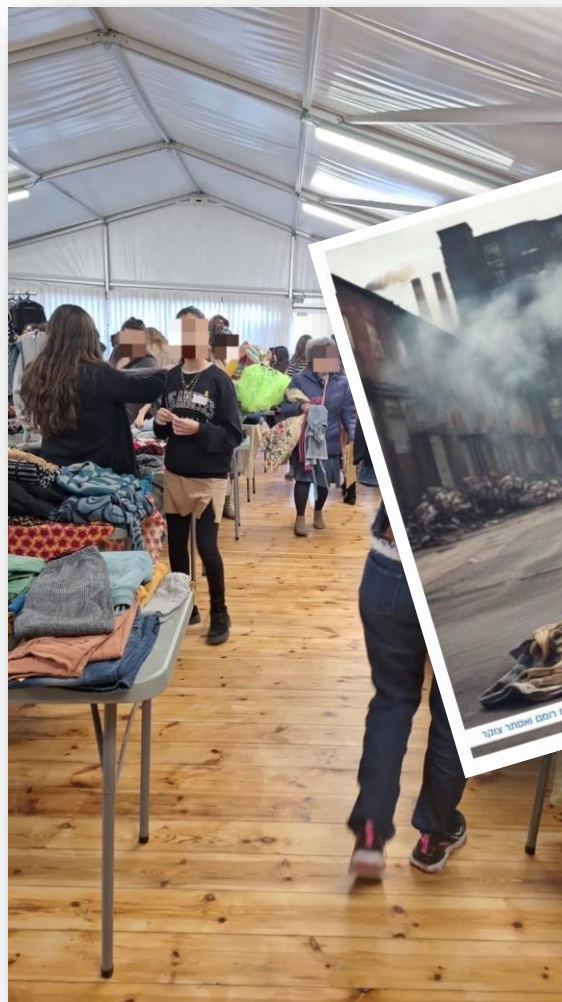
* נטיעת בבתי"ס
קיימים

* שילוב עצים
כחלק מתוכניות
בינוי ושיפוץ

גינה חינוכית כמרחב למידה

"מתאקלמים"

אור תורה שכבת ח' תשפ"ד - מתאקלימים

כמה אוכל אנחנו כבר מבזבזות?

אולי חשבתן שהזיהום בעולם נגרם בעיקר ממכוניות, פלסטיק ובגדים מזהמים, אבל גם למזון שנזרק יש חשיבות!
640 טונות של מזון, מתבזבזים מדי שנה בישראל!!
נכון, לא הכל קורה בבית הפרטי שלנו, אבל תתפלאו לשמוע שקרוב לחצי מכמות האוכל הנזרק מתרחש לגמרי בפח בבית שלנו - 275 טונות!

תרמו מזון

קניתן אוכל ומפה לשם,
לא רוצות לאכול אותו,
אל תזרקו לפח, נסו
לתרום לנזקקים
ולעמותות המרכזות
אוכל לנזקקים באזור!

מזון מאתמול הופך
למנה חדשה -

פירה מאתמול יכול להצטרף
בקלות לתערובת לפשטידה
או קציצות היום!
יש עולם שלם של מתכונים
ממחזרים, לא פחות
טעימים, תשתמשו בהם!

אז מה אנחנו יכולות
לעשות עם זה?
הנה כמה טיפים קלים
ופשוטים בשבילכן

תכננו כמויות מראש,
אל תכינו מנה שלא מתאימה
לכן מבחינת המרכיבים
והכמות, כך תצמצמו מזון
שמתבזבז!

shalev@netvision.net.il

בריאות

<https://youtu.be/oxDJUeLP2I4>

הצלת מזון

<https://www.youtube.com/watch?v=LA5C7JbGdmw>

- הולכים יחד, ברגל, לבית הספר!
- תכנון "קווים" = מסלולי הליכה, ותחנות איסוף ילדים בדרך.
 - מלווה מבוגר לכל קו.
 - קבוצת ווטסאפ לכל קו, על מנת לתאם ליווי, איסופים, ולשלוח הודעה ברגע שכולם הגיעו ליעדם.
 - חיבור בין חינוך, קיימות, שכונה פיזית

השביל שלנו מתחיל בגן

רוצה לצאת עם הילדים לשכונה,
אך לא יודעת מהיכן להתחיל?
כבר יוצאת מהגן עם הילדים,
אך רוצה לקבל כלים נוספים?

בואי להתמקצע, לשתף, לייצר ולחלום,
להיות חלק מקהילת החוץ הירושלמית!

השתלמות "השביל שלנו מתחיל בגן" - תשפ"ה
יוצאת לדרך!

עושים קיימות בבית הספר

תכניות תשפ"ה של המחלקה לקיימות, מדע וטכנולוגיה במנח"י היסודי

מאספה להשפעה

תכנית חווייתית להתנסות בצמצום פסולת, כולל נושא החרוזת לבחירה: הצלה מזון שנזרק או הפיכת זבל אורגני לאוצר!

לתינת ד"ר: העברה ע"י הסודה • פעילות עם מרדכי נג. אינטראקציה ושיח בין הקטנטנים

עיד שטוב לחיות בה

פעילויות בשכונה וברחוב, להכרות עם הסביבה הקרובה באמצעות החבונות, חיכוך וחקר חנוון המינים החיים בה, ותופעות המופיעות משינויי האקלים. פינוח אחויות ואקטיביזם לשיפור איכות החיים בשכונה.

לתינת ד"ר: העברה ע"י הסודה • מינים עם מרדכי נג.

בעלי החיים של ירושלים

יחידות לימוד, משחקים ופעילויות בבית, להכרות עם חיות הגר בעיר (צפרדע, חרקים ועוץ) וחיית הבית (כלבים וחיות).

לתינת ד"ר: העברה ע"י הסודה.

כלל שכבות הגיל:

ספירת ציפורים ופרפרים

חיזוק ארצי של "מדע אזרחי", הכרות עם ציפורים ופרפרים במסגרת הכית.

מרחיב

דרישת מרחיב בר מוסמים העוסקת במרחב הפרוטה המורכבת ואינטרנט ודעים.

החצר כמרחב למידה

הנגה העוסקת על מרחבי החצר כמרחב למידה ופיתוח חשיבה ופיתוח ערכים.

אוטובוס הליכה

הקמת פסגות הליכה לבית הספר, כליוי הורים.

לפרטים נוספים: יערה מרדכי - 0502881006

"מתאקלמים" איך שמתאים לכם!

אתם בוגרים

מיה ומתי

אנחנו מציעים

סדרת פעילויות לנוער במגוון נושאים: אופנה, טבע, מזון ועוד דלא עלות

איזו שכבה בחט"ב תשתתף, באילו נושאים ומתי יתקיימו

בואו בספטמבר למפגש היכרות עם המרצים והמנחים ולסגירת לו"ז מספר המקומות מוגבל!

לפרטים נוספים והרשמה

אכפת לי מהשכונה שלי - "חארתי בתחמי"

קיימות עירונית במזרח ירושלים החל מ- 2019
בתמיכת המשרד להגנת הסביבה ועיריית ירושלים

- חינוך וקהילה
- עבודה שכונתית (4 שכונות בכל שנה)
- כל גני ילדים, יסודי, חט"ב
- היכרות מעמיקה והעלאת מודעות, למרחב הציבורי הקרוב לבית.
- חיזוק תחושת השייכות לשכונה, על היבטיה הפיסיים והקהילתיים.
- פיתוח אחריות אישית וקהילתית כלפי נחלת הכלל.
- הציר המוביל של התכנית הם צוותי הוראה: הכשרה מקצועית, ליווי פדגוגי, חומרים וציוד.
- למידה פעילה: סיורים בשכונות, מחקר מומחים, יזמות, תכנון וביצוע פרויקט מעשי ברחבי השכונה.

שכונת בית חנינה

גני ילדים:

- השתלמות חווייתית לגננות (30 שעות עם גמול) בדגש הכרות עם המרחב הציבורי ולמידה מחוץ לגן
- ימי הכשרה לסייעות
- אימוץ שטח קרוב לגן
- בניית גינה אקולוגית בתוך חצר הגן
- פרויקט קהילתי בשכונה בשיתוף הורים ושכנים
- ליווי פדגוגי במהלך כל השנה
- השתתפות בתכניות המשך
- אורח חיים ירוק והסמכה ל"גן ירוק"

170

סייעות

170

גננות

130

פרויקטים
קהילתיים
בשכונות

80

גננות הסמכה לגן ירוק או
גן ירוק מתמיד,
מטעם המשרד להגנת הסביבה
ומשרד החינוך

- השתלמות פעילה וחוויתית ל 3-מורים מכל בית ספר (30 שעות גמול) בדגש הכרות עם המרחב הציבורי.
- למידת עמיתים (כנסים ומפגשים)
- ליווי פדגוגי במהלך כל השנה
- 30 שעות בכיתה בהנחיית המורה
- פרויקטים במרחב הציבורי בשכונות
- השתתפות בתכניות המשך

10

בתי"ס
חינוך מיוחד

65

בתי"ס יסודי
וחט"ב

100

פרויקטים קהילתיים
בשכונות

250

מורות/ים

1. למידה בביתה
2. רעיונאות, בחירת רעיון אחד לכל כיתה ואז בחירת רעיון אחד לבית ספר
3. איתור מיקום (שטח ציבורי)
4. שיתוף פעולה עם מינהל קהילתי, מנהל ומתכנן הרובע
5. שיתוף פעולה בין האגפים השונים של העיריה לצורך הכנת הפרויקט
6. שיתוף פעולה בין בית ספר לתושבים
7. הילדים מתכננים ומבצעים את הפרויקט בליווי מקצועי (אמנים, בעלי מלאכה)

”

אני מרגיש שהמרחב הציבורי הוא שלי
ואני חייב לשמור עליו

”

אני מדבר עם הילדים שלי
על המרחב הציבורי כל הזמן

שכונת ראס אל עמוד
בית ספר חט"ב בנות

”

אני מחפש כל הזמן איך אני יכול להשפיע
על הפרטים הקטנים והגדולים במרחב הציבורי

שכונת ג'אבל אל מוכאבר
בית ספר יסודי אל פארוק

אני רואה את המרחב הציבורי הקרוב אליי
כמו הבית שלי

אני מבין עכשיו כמה הנראות והאיכות של
המרחב הציבורי משפיעה עליי ועל
התושבים בשכונה

ועדת איכות הסביבה – תמליל

מספר הוועדה : 01

מקום ההתכנסות : חדר ישיבות 2

תאריך הוועדה : כ"ח בסיון תשפ"ד (04.07.2024)

מזכיר הוועדה בדיון : ישראל בלנקו

שעת תחילת הוועדה : 16: 37

שעות סיום הוועדה : 18: 33

התמליל נכתב ע"י חברת גולד וורק בע"מ ולא עבר בדיקה או הגהה ע"י גורם כל שהוא בעיריית ירושלים

עיריית ירושלים וחברת גולד וורק בע"מ עושים כל שביכולתם על מנת לייצר תמליל איכותי ובעל ערך. עם זאת מודגש כי קריאה בתמליל צריכה להיעשות באופן מושכל תוך הבנה שיתכנו טעויות ו/או השמטות מסיבות אובייקטיביות שונות.

גולד וורק תמלול והקלטה

גולד-וורק ת M ג ו R ים

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

טוב, אז נתחיל ביוסף... להיכנס עוד שנייה? סבבה? שלום לכולם, פותח את הישיבה הראשונה של הוועדה לאיכות הסביבה במתכונתה החדשה או המתחדשת, הרביעי לשביעי, כ"ח סיוון, אם צריך להגיד. קודם כול, תודה רבה לכל מי שהגיעו, זה ממש ממש משמח. יש פה מלא שכל, מלא ניסיון בחדר. וכן נפתח, אנחנו ביום ה-272 במלחמה הזאת. אני מבחינתי משתדל, ממש ברמה היומית, להקדיש את המחשבה ואת העשייה הציבורית והעירונית לחטופות ולחטופים ולמילואימניקים והמילואימניקות מתוך כוונה שכשהם יחזרו לפה הם יחזרו לעיר טובה יותר, ומי שנמצא שם צריך להחזיר אותו, ומי שפה צריך לוודא שחוזרים לעיר טובה יותר, ביניהם גם הרבה מאוד ירושלמים וירושלמיות. אני אפתח בזה שאני ממש שמח על הוועדה הזאת, שמח על התפקיד הזה. זה לא היה פשרה מבחינתי, אלא הדבר היחיד שביקשתי או שדרשתי להתמקד בו זה הנושא הזה...

יוסף חיים מועלם:

...ייצוג סגן ראש עיר? ועדת הבריאות.

דוברת:

ועדת איכות הסביבה.

יוסף חיים מועלם:

איכות הסביבה.

דובר:

איך קוראים לך, בבקשה, אדוני?

יוסף חיים מועלם:

אני? יוסף חיים מועלם.

דובר:

יוסף חיים מועלם? אז בוא כל מי שמדבר... אז שיגיד את שמו, כי...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אז אולי נעשה את זה פשוט, פשוט לא מדברים עד שנגיע, נעשה פה סבב שנייה זריז, נעשה את זה הרבה יותר פשוט. אז אני ממש ממש שמח על התפקיד הזה, התחום הזה, מבחינתי הוא תחום ממש קריטי. המקום שבו ירושלים, כעיר הנצח, פוגשת את אתגרים של העתיד, ולאן שאנחנו צריכים לצמוח, והאופי שבו אנחנו צריכים לצמוח. לוודא, מבחינתי איכות סביבה זה מרכיב קריטי באיכות חיים של עיר. זה גם אמצעי לחיזוק של קהילות, לבנייה של קהילות, לחיבור בין קהילות ומגזרים.

זה ממש נוגע בכל תחומי החיים וכל תחומי החיים העירוניים. אני גם ממש שמח על הגיוון שיש פה בוועדה, גם מבחינת החברות והחברים הקבועים, גם מבחינת גורמי המקצוע שבאים וחברי המועצה. בעיניי כל הפוזיציה הפוליטית, מגזרית, נשארית בחוץ, אתו ועדה שצריכה להתכנס, לדון בדברים לטובת הכלל, לוודא שהפעילות של העירייה בתחום הזה נעשית בצורה טובה ולטובת הכלל. אני מאמין ומקווה שזה יהיה ככה עם כולם. זה גם... חשוב לי להעביר שמבחינתי פתוח לחלוטין לנושאים, לשיתופי פעולה. כל מי שמגיע לפה, יש לו לא רק כיסא או לא רק אצבע, אלא גם ממש יכול, ומבחינתי צריך להיות חלק בהעלאת נושאים, בשאלת שאלות, בקידום דברים ושיתופי פעולה. בסופו של דבר על זה אולי עו"ד שפט ידבר אח"כ על המבנה החוקי של הוועדה והמשמעות שלה, אני כן מקווה שכל מה שנעשה פה ובטח שמה שנחליט פה גם ימצא דלת פתוחה אצל ראש העיר, בצד השני של הקומה. זה אתגר שמבחינתי הוא אתגר מאוד מאוד גדול, אני אשמח לכל עזרה אפשרית במימוש ועמידה באתגר הזה. ואולי נפתח, בעצם הישיבה היום, מבחינת סדר היום, היכרות, שאני אשמח, תכף נעשה שנייה סבב, וממש בשם ומשפט של תפקיד או מה הטייטל פה מבחינת ההגעה לוועדה, אחרי זה נמשיך לסקירה של הפעילות של הרשות לאיכות הסביבה בעירייה, בתחומי הפעילות העיקריים, נמצאים איתנו פה בהרכב מלא ובכיר, ולסיום גם אוסנת בבלי, אחראית על תחום קיימות במנח"י, שתגיע מאוחר יותר, היא עוד בדרך, ותציג את הפעילות הקיימת והתוכניות לשנת הלימודים הבאה. שוב, תודה רבה, ואולי נתחיל את הסבב. אני גם כן חייב לציין, יש פה כבר... יש פה שלושה ראשי ועדה לאיכות סביבה, יש את נעמי ואת אריה, וזה באמת כבוד, ולי יש מלא מלא מה ללמוד, ואני אשמח להיעזר בכם.

ענת שרטר:

זה קיימות, אגב.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

לגמרי. לגמרי.

לטיציה פיאטלי:

אז שמי לטיציה פיאטלי, ואני נציגת ציבור. אני באה מ... של קבוצה שייסדנו שקוראים לה פלסטיק פרי, אני חלק מהשדולה ירושלים בר קיימא בקרן ירושלים ירוקה, מאוד גאה להיות שמה, מאוד גאה להיות פה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

חברת ועדה.

לטיציה פיאטלי:

חברת ועדה.

מיה טפארו :

טוב, אז זה מאיה, כנ"ל... אותו תפקיד. נציגת ציבור של ארגונים הירוקים, של השדולה ירושלים בר קיימא... וזהו, ובמקצועי אני מתכננת אורבנית, אז אני מכירה קצת את הדינמיקות פה, ואני שמחה לגמרי... חלק מתוכנית, וגם קידמנו בתפארת... הייתי רכזת פרויקט של הליכתיות בבקעה שברוך ה' הצליח, ועכשיו כולם מדברים הליכתיות בכל מיני רמות וסוגים, ועוד כל מיני פרויקטים...

מירי רייס :

מירי, הרשות לאיכות הסביבה וקיימות.

אריה קינג :

... אריה, סגן ראש העיר, וההוא בסנדוויץ', בין נעמי ל...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק :

כל הטוב שבסנדוויץ'.

אריה קינג :

אני לא רציתי להגיד את זה. זה הטעם. יש את הפרוסות, ואני השוקולד באמצע.

ניר מרגלית :

אני ניר מרגלית, מנהל מחלקת תכנון סביבתי ברשות לאיכות סביבה.

נמרוד לוי :

נמרוד לוי, מנהל מחלקה להנדסת סביבה ברשות לאיכות סביבה.

דובר :

עוד פעם, נמרוד לוי?

ענת שרטר :

כן. ענת שרטר, מהרשות לאיכות הסביבה, מנהלת תחום חומרים ותוכנים...

הדר שפיגלמן :

אני הדר שפיגלמן, אני מנהלת המחלקה לקיימות חברתית באגף...

יוסף חיים מועלם :

אני יוסף חיים מועלם, חבר מועצת העיר, ומחזיק תיק מנהל קהילתיים חרדי. שמח להיות בישיבה הזו, בפרט שיונתן הוא יו"ר הוועדה, זה אתגר מאוד גדול בשבילי.

יונה רוט:

יונה רוט, ממונה על הוועדות במועצה. ישראל.

ישראל בלנקו:

ישראל בלנקו, מזכיר הוועדה.

שמואל שפט:

שמואל שפט, היועץ המשפטי של הוועדה.

מתן נחום:

מתן נחום, משקיף מטעם ארגוני הסביבה.

נעמי צור:

נעמי צור, במקום הזה, אני ראש קרן ירושלים ירוקה, והשדולה ירושלים בר קיימא.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אז נתחיל מהדבר הראשון, זו המצגת שלך?

שמואל שפט:

כן.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אוקיי.

שמואל שפט:

נעשה את זה רק מהר, יש פה בהתחלה... אני רוצה להגיע לתכלס, לוועדת איכות הסביבה. אבל על קצה המזלג, נדבר בכלל קצת על הוועדות, ואני אתחיל מהמועצה. קודם כול, יש לנו הרבה מאוד סמכויות למועצה, אתם יכולים לראות את זה מול עיניכם. אבל אחד הסעיפים המעניינים, שהוא סעיף 166...

מירי רייס:

ישיבת המועצה.

שמואל שפט:

מועצת עיריית ירושלים, סמכות של מועצת עיריית ירושלים. תקציב, חוזים, מדיניות, מבילוי ועדות, שיעור הקצאות, חקיקת חוקי עזר, זה תפקיד חשוב מאוד, במיוחד כשאני אחראי על נושא חוקי עזר, זה קרוב ללב, אבל בגלל שאנחנו צריכים למהר, לא נרחיק בנושא הזה. בקיצור, סעיף 166 בעצם אומר, סמכות איכותית למועצה שמה? היא מחליטה ומאשרת את ההמלצות של הוועדות השונות. ומבחינתנו, אנחנו אחת מהוועדות שממליצות, ומועצת העיר היא זאת שמחליטה ומאשרת את ההמלצות. בעצם היחס בין המועצה לבין ועדות הרשות, הוועדות הן בעצם היד הארוכה של המועצה. שיש לנו שני סוגים של ועדות. הסוג הראשון זה ועדות הרשות, זאת אומרת שהמועצה יכולה להקים אותן כשהיא רוצה, והסוג השני, שהמחוקק קבע בתחומים מסוימים שהוא ראה בהם חשיבות ועדות מסוימות, הוא גם קבע להם הרכב ספציפי לתוך הוועדה. כשהרציונל פה של הוועדה, שזה בעצם המקום שאפשר ללבן בו את כל הדברים, כי זה בעצם, גם בכנסת, כדוגמה, אם אנחנו רואים, אנחנו מתייחסים אלינו כבית המחוקקים המקומי, לעומת הכנסת, אבל המקומות שבהם מלבנים את כל הדברים בעצם הם הוועדות. זה המקום הטוב ביותר ללבן את הנושאים. המשקיף שלנו הגיע. אז אמרנו שיש שני סוגים, יש לנו ועדות רשות, ובעצם זה סעיף 150 של הפקודה, אין מגבלה וגם אין מגבלה על הנושאים, ויש לנו את ועדות החובה שהן מרוכזות בין סעיף 147 לסעיף 149 י"ב רבתי, שזה מתאר שם את כל הוועדות כשפקודת העליונות קובעת שהן ועדות החובה, וההוראות, מה צריך לעשות, זאת אומרת... בהרכב הוועדות, בוועדות חובה, יש הרכב ועדה שקבוע בחוק. בוועדות הרשות יש מסגרת מינימלית, מחייבת לצד גמישות רבה, אם כי אני חייב לציין שמה שמקובל, בעצם המדיניות של ראש העירייה, גם בוועדות הרשות, היא לקבוע בוועדות רק את חברי המועצה. כי בעצם באופן תאורטי, ההגדרה המינימליסטית שהמחוקק ראה אותה, הוא אומר, אתה צריך שלפחות עשרה אחוז מחברי הוועדה יהיו חברי מועצה, אבל כל השאר הם יכולים להיות נציגי סיעות לפי ההרכב של המועצה. אף על פי כן, כמדיניות, ראש העירייה החליט שהוא מעוניין שגם בוועדות הרשות, זה לא יהיה הנציגים של הוועדות או כאילו של הסיעות, אלא ממש חברי המועצה בעצמם. אז אמרנו את זה בעצם, הוועדה זו המסגרת שממקדת את כל הדיונים ואת כל הדברים האחרים, בסדר. נמשיך הלאה. סתם הוראה כללית מעניינת שאומרת שבעצם ועדה יכולה למנות לעצמה ועדת משני. מה זה ועדת משנה? זה מתוך, אתה לוקח מתוך הוועדה עצמה, לוקח נציגים שונים של הוועדה, אתה מחליט, או לנושא מסוים, או לוועדת משנה קבועה שתטפל בתחום מסוים. מה הוועדות בעצם עושות? הן ממליצות ומייעצות למועצה, כשזכות ההכרעה שמורה למועצה, יש לנו חריג, שזאת ועדת המכרזים, שהיא ועדה שונה מכל שאר הוועדות, והיא בעצם ועדה שממליצה לראש העירייה. שימו לב, אנחנו כולנו ממליצים, כל הוועדות האחרות ממליצות למועצה. היחידה שממליצה לראש העירייה זה ועדת המכרזים. סעיף 166, א' א' בעצם מדבר על זה שוועדות החובה צריכים להתכנס באופן שוטף, ולפחות פעם בשלושה חודשים. אז אם ראינו פה את ההרכב הסיעתי של ועדות החובה, אנחנו בעצם סוג של ועדת תחובה מעניינת. בהתחלה, כשהתחילו להקים את ועדות החובה, אז בעצם רצו לדבר על הרכב סיעתי שיהיה בתוך ועדת החובה. אנחנו אומרים פה דוגמה של מצב שבו הכניסו גם גורמים מקצועיים אל תוך הוועדה כי הבינו שזה נושאים מסוימים, שאתה מצפה שיהיו בהם אנשים מקצועיים. אז למשל תכף נראה בהרכב של הוועדה שלנו איך זה מתבטא. מה התפקיד של יונתן? הוא מכין מראש את ישיבות הוועדה, זאת אומרת, הוא צריך להכין

את הנתונים, את הרקע, מזמין את המומחים, את המשתתפים. הוא קובע, הוא אחראי על הזימון של ישיבות הוועדה, קביעת סדר היום, ניהול הדיון, ואחר כך התפקיד שלו לפעול לאישור המלצות הוועדה במועצה והמימוש שלהם בשטח. בעצם סעיף 166 ג' של הפקודה אומר לך, נותן לך גמישות בעצם לכל אחת מהוועדות. כי הוא אומר שכל ועדה של המועצה רשאית, בשים לב להחלטות המועצה, ובמידה שלא נקבעה הוראה אחרת בעניין הזה, להסדיר בעצמה את עבודתה ואת דיוניה. זאת אומרת, ככל שלא נקבעו הוראות מיוחדות, אז כל ועדה בעצם יכולה להסדיר את מה שהיא עושה, גם מהותית וגם אדמיניסטרטיבית. וההזמנות לישיבות הוועדה צריכות להישלח לפחות 48 שעות לפני מועד הישיבה, סדר יום, תאריך ושעה, מיקום הישיבה, ויושב ראש הוועדה חותם על הדברים האלה. איך סדרי ההצבעה עצמה? החלטת הוועדה מתקבלות ברוב קולות החברים המצביעים, צריך רק לוודא שיש מניין חוקי בקוורום. כאשר הקולות שווים, אז המועצה מחליטה, אין החלטה, אין הכרעה, אין קול עודף ליו"ר, ואופן ההצבעה, אתה מרים את היד. בפרוטוקול צריך שמות חברי הוועדה, שמות המשתתפים, תאריך, מהלך הדיונים, תוצאות הצבעה, ובעצם יושב ראש הוועדה הוא אחראי לניהול של הישיבה ולרישום התקין של הפרוטוקול, יושב ראש הישיבה בעצם מאשר את הפרוטוקול, ודואג שזה ישלח לכל חברי הוועדה, ויש לו אפשרות לכל אחד, כן, אם הם רואה בפרוטוקול אחר כך שיש סיבה לישיבה הבאה, להעיר לך על הדבר הזה, ככל שידוע לי בהערות, אז הפרוטוקול הקודם שלנו כאילו יתקדם. הגענו סוף סוף לתכלס, וזה לב העניין. והאמת, שלא תמיד שמים לב, אבל אני חושב שזו אחד הוועדות, שיש להם את התפקיד שהמחוקק הקנה להן תפקיד מאוד חשוב, ובוא נקרא יחד מה כתוב כאן. מה בעצם אומר סעיף 149, עיון רבתי לפקודת העיריות? מה התפקיד של הוועדה הזאת? ליזום ולתכנן פעילות בתחומים הנוגעים בשמירה על איכות הסביבה ולהבטחת פיתוח ושימוש בני קיימה של הסביבה. זאת אומרת, יש לה תכלית פה לוועדה. הוועדה צריכה לחשוב, לתכנן, להיות היד הארוכה בעצם של המועצה שפועלת בכל התחומים האלה, גם שמירה על איכות הסביבה וגם הקיימות. דבר מעניין, הוועדה תגיש לאישור המועצה את תוכניותיה. זאת אומרת, כדאי להגיע לאיזושהו דבר, כשרוצים להכין איזושהי תוכנית, שרוצים להביא אותה אחר כך לאישור המועצה, כי זה לכאורה התפקיד, ולעקוב אחרי ביצוע התוכניות המאושרות. זאת אומרת, בעצם המחוקק ראה בכך, בוועדה הזאת, תפקיד מאוד חשוב בכל התחום של העיר, בעצם, בעיניי, אולי אחד החשוב ביותר מכל הוועדות האחרות, שאם נסתכל בתכנים שמדברים עליהם בתוך הדבר הזה. השאלה איך אתה מממש את הדבר הזה. אבל באופן תאורתי לפחות, יש פה פוטנציאל מאוד רציני. מה ההרכב של הוועדה? ההרכב של הוועדה, בעצם אתם רואים, כמו שאמרנו, הוא לא רק חברי מועצה, אבל קודם כול, ארבעה חברי מועצה. יושב ראש ועוד שלושה, אחר כך עובד בכיר שהוא אחראי לתחום איכות הסביבה בעירייה, ואצלנו זו מירי שיושבת איתנו בוועדה, ועוד שני נציגי ציבור שהם תושבי העיר, רצו כאילו בעצם להגיד שזה... אנחנו הולכים לדאוג לכל אחד בשלטון המקומי, שזה יהיה מישהו שהוא תושב עיר, ולא יגיע איזה אוטסיידר לתוך הדבר הזה, האחד, שהמועצה בוחרת אותו בהתייעצות עם הארגונים המקומיים, שעניינם בשמירה על איכות הסביבה, והשני, הארגונים המקומיים הם אלה שבחרים אותו לבוא ולשבת במועצת, תכף אולי יונתן יסביר לנו, מבחינת הנציגים פה, איך זה יתבצע, ויש לנו את שני

הנציגים שצריכים להיות מוזמנים, נציג ארגון ארצי לאיכות הסביבה, שאני מבין שזה נציג של החברה להגנת הטבע, והנציג השני שלנו זה הנציג של השר להגנת הסביבה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

מה השאלה?

מירי רייס:

יואב גואל.

שמואל שפט:

יואב גואל, שהוא סגן הממונה...

דובר:

מי זה יואב גואל, סליחה?

שמואל שפט:

על מחוז ירושלים.

יואב גואל:

יואב גואל, סגן מנהל מחוז ירושלים.

שמואל שפט:

אתה רוצה להסביר לנו, לגבי הנציגים, איך הם משתלבים לנו פה, מי מהם, המועצה בחרה בהתייעצות, ומי הארגונים בחרו?

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אז הם הציגו את עצמם, אבל בעצם יש לנו כבר שתי נבחרות ציבור שהן חברות ועדה, אושרו במליאת המועצה האחרונה. המינוי של לטיציה הגיע דרך ירושלים בת קיימא, שהוסמכה על ידי ארגון חיים בסביבה, ומאיה נבחרה על ידי המועצה בהתייעצות עם, שוב, עם הארגונים שמיוצגים על ידי ירושלים בת קיימא, או מעובדת ברשות השדולה שנמצאת פה איתנו, חברות ועדה...

שמואל שפט:

מה קוורום? אז כאילו, בשביל לפתוח את הישיבה אנחנו צריכים יושב ראש פלוס שני חברים, כדי לפתוח את הישיבה. אני מציע שבחלוף 15 דקות משעת כינוס הוועדה, ככל שלא יהיה לנו את

הקוורום הזה, אז גם אם יש יושב ראש פלוס חבר, אז נראה אם נוכל להיות איזה קוורום שייצור את הפתיחה של זה, ככל שזה מקובל עליכם, הרעיון הזה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אצביע על זה עוד שנייה כשאריה יחזור, ניתן לו את ה... השיחה, אבל אני מסכים לזה.

שמואל שפט:

בסדר, אז תודה רבה. בינתיים אריה בחוץ, אז אולי אני אתן לכם דיווח מעניין היה שלנו השבוע. היינו בכנסת, בוועדת הכלכלה של הכנסת, אולי כחלק מהחברים לא יודעים את זה, אבל ירושלים, אנחנו בתחום של צמצום זיהום האוויר מתחבורה, חוקקנו שני חוקי עזר. חוקקנו חוק עזר אחד לצמצום זיהום אוויר הנובע מתחבורה, שהוא בעצם, הוא היה בשלבים, בשלב הראשון בעצם, אסרנו על כניסת רכב מזהם למרכז העיר, זה התחיל ב-2018, אחר כך בשלב השני העברנו את זה לאיסור כניסת רכב מזהם לכל העיר. זה חוק עזר אחד. חוק העזר השני, שאנחנו בו ראשוניים בארץ, זה חוק עזר לצמצום זיהום אוויר מכלי ציוד מכני הנדסי, כלי צמ"ה. הבעיה בתוך כל חוקי עזר כאלה, היא של אכיפה. ואני אמרתי את זה בוועדה כשאני הייתי בוועדה... מצאתי את הפרוטוקול שהייתי בוועדה ב-2017. וכבר אז דיברתי על זה שיש בעיה באכיפה. מה זאת אומרת? האמת היא, אני למען האמת, עוד לפני שהחליטו בוועדה לעשות את הצו הזה, ב-2014 כבר כתבתי מכתב למשרד המשפטים שבו אמרתי להם, יש פה פוטנציאל לחוקים של צמצום זיהום אוויר תחבורה, אבל אין את הכלי של ברירת משפט. מה הכוונה? כל חוק עזר שמחוקקים אותו, בעצם זה שהוא כבר פורסם ברשומות, הוא נכנס לתוקף, אפשר להגיש עליו כתב אישום. זאת אומרת, תובע שלנו בעירייה יכול להגיש כתב אישום לבית המשפט, אבל זה תהליך ארוך ומסורבל, וזה לא תהליך... כלומר, זה תקופה ארוכה מאוד עד שאתה מעביר את החומר לתובע, ועד שהוא מגיש כתב אישום, ועד שזה מגיע לבית משפט, ועד שבית המשפט דן, כבר הכול הולך מאוד מאוד קשה. אכיפה אפקטיבית צריכה להיות על ידי זה שאתה נותן ברירת משפט, מה שנקרא היום, כמו דו"חות החניה האלה, או ברירות המשפט שנותנים אותם על עבירה, ושהפקח נותן לך אותם, ואז הברירה שלך שאתה יכול להחליט, או שאתה משלם על שעשית את העבירה, או שאתה מבקש להישפט על הדבר הזה. אבל זה הכלי האפקטיבי של...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

כמו שדיברנו, חשוב גם שכל הסיפור של האכיפה של צפירות ורעשים, מלכתחילה נלך לכיוון הזה ולא של אכיפה פלילית.

שמואל שפט:

נכון, לא, לכן באופן כללי ברור שכל מה שאתה לא עושה, כשאתה רוצה את זה, האכיפה האפקטיבית היא ברירת המשפט. והבעיה פה הייתה ש... עכשיו, לא נסבך אתכם בעוד מורכבויות, כי בכלל כל... בשביל להכין את חוק העזר של צמצום זיהום האוויר מתחבורה, אתה תלוי בתוכנית לתחבורתיות וצמצום זיהום אוויר מתחבורה, אבל היא רק תוכנית שתקפה ל-5 שנים. זאת אומרת, אחרי 5 שנים אתה צריך לעבור אותה. זאת אומרת, למשל, בדוגמה שלנו, שלפני, ב-2017 הייתי בוועדת הכלכלה, ביקשנו שיכניסו את ירושלים, יוסיפו אותה, מה שהיה ב-2017, הם באו סוף סוף עם הדבר הזה, שהופכים את העברה הזאת, לעברה שתהיה ברירת משפט, אבל, אבל אמרה ועדת הכלכלה שכל אחד, כל עיר באותה תקופה, לא היה קבוע בעצם, או בחוק עצמו לא היה קבוע בדיוק מה קבעת, מה האיסור שקבעת, איזו הגבלה עשית של כניסה לאיזור מופחת פליטות, וכל עיר לכאורה יכלה לבחור בעצמה איזו הגבלה שהיא רוצה, של איסור של דבר כזה. ואז אמרו לך, אם כל אחד רוצה מה שהוא רוצה, אבל אז צריך לבחון שזה סביר. איך יבחנו את זה? אתה תבוא עם חוק העזר שלך לוועדת הכלכלה, תציג אותו, תראה מה האיסור שאמרת, איזה איסור קבעת לצורך צמצום זיהום האוויר, ויחליטו אם רוצים לאשר אותך, יכניסו אותך לתוך הצו עם החוק הספציפי שלך.

מתן נחום:

ואיך עושים את זה לצמ"ה? כאילו, יש עכשיו פרויקט בנייה, צריך להכניס לשם כלים כבדים. איך... יש...

שמואל שפט:

לא, אם אריה חזר, אז...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

לא הוא לא חזר...

שמואל שפט:

אבל זה מסובך, זה מורכב, עזבו עזבו. אני חושב שלא נגלוש, לא כדאי לנו... בואו, בואו. אני חושב שאני אחתוך את זה, מה שעכשיו חשוב לנו כרגע, בתוך הדבר הזה, בקיצור... עניין של מה שאני רוצה להגיד פה, בתוך הדבר הזה, שביקשנו בעצם, לפני יותר מחצי שנה, כל התהליך הזה. מי ש...

עצב התעבורה הזה שהופך את ברירות המשפט האלה לאכיפות, זה צו ששר התחבורה מתקין אותו עם הסכמה של שר המשפטים ואישור של ועדת הכלכלה. הבעיה, שלצערנו משרד התחבורה, לא כל כך מעניין אותו על הנושא הזה של איכות הסביבה. יש נושאים אחרים שמעניינים אותו יותר, ולכן, עכשיו מה שקרה, שלא רוצים במצב הזה, ולכן, התהליך עכשיו, שמה שפתחנו אותו בישיבה האחרונה שהייתה, באיזושהי התקדמות, שבעצם יו"ר הוועדה, עכשיו אלקין, שאמר בעצם למשרד התחבורה, תקדמו, עיריית ירושלים פנתה אליכם לפני חצי שנה, ביקשה להכניס את חוק העזר של הרצ"ף, תתקנו את זה. אז אנחנו מקווים שאולי יש פה איזושהי התקדמות בתוך הסיפור הזה.

אריה קינג:

על מה אתה מדבר? על הרעש עם הזה, על מה אתה מדבר?

שמואל שפט:

לא, צמצום זיהום אווירי מתחבורה, להפוך אותו לברירת משפט.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

הסיפור עם הרעש, צריך לדאוג שמלכתחילה נלך לכיוון הזה של ברירת משפט.

מירי רייס:

כרגע בפתח תקווה זה לא עובד, ברירת משפט.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

פתח תקווה התחילו גם כן.

מירי רייס:

הם עדיין, בתי משפט לא, זה לא...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אני אשמח שגם נקדיש לזה זה...

שמואל שפט:

תעשו בנפרד.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

כן, לגמרי. אני כן רוצה, מבחינת הקוורום, מבחינתי, לגמרי מקובל על זה שבחלוף 15 דקות זה יו"ר פלוס חבר. אני בעד זה, יש איזושהי התנגדות של משהו?

שמואל שפט:

אתה מסכים?

אריה קינג:

מה שהיו"ר יבקש, אני איתנו.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

ואם אתם רואים שאתה מאחרים, תודיעו, אבל אל תאחרו, ובואו נתחיל בזמן.

מירי רייס:

אז אנחנו מאשרים את הקוורום... טוב, בעיקרון... אני מכירה את רוב האנשים, ורוב האנשים מכירים אותי, אבל בכל אופן, בגלל שזו בעצם ועדה ראשונה בקדנציה, אז קודם כול הגענו שניים מתוך שלושה מנהלי מחלקות. אני אציג בגדול את הרשות לאיכות הסביבה. אנחנו נראה את הסיכום של שנת 2023, שזה קרה עוד במרץ, אז זה עדיין רלוונטי, וקצת ראייה קדימה, מה מתוכנן בפוקוס, ובעצם זה מה שהצגנו לראש העיר במרץ, בתוכניות העבודה. נתחיל עם זה שאיכות הסביבה, הרשות לאיכות הסביבה זה בעצם, זו רשות שהיא יחודית בעירייה, כי זו יחידה שהיא גם מטה וגם שטח. זה דבר שהוא יחודי ואפילו ברמה של משאבי האנוש, קשה קצת לתת לנו את ההתייחסות המתאימה, כי אנחנו גם נותנים הנחיות וגם מתווים קווי פעולה מסוימים בעיר, מצד שני אנחנו עובדי שטח, אנחנו באמת הולכים ורואים, יש לזה כל מיני השלכות. התפקיד שלנו, התפקיד הבסיסי, יש שלוש מחלקות לרשות, יש את המחלקה של הנדסת סביבה, זה איכות הסביבה הקלאסי, הידוע, זה ה... מה שהתחיל איי שם, ונמרוד מיד יציג את המחלקה, את התחומים שהם חולשים עליה, יש את המחלקה לתכנון ופיתוח בר קיימא שניר עומד בראשה, שזה בעצם חולש על כל שלבי התכנון. החל מתב"ע, היתר, הרבה פעמים בשלבים שאפילו בין התב"ע לבין ההיתר, עבור אפילו טופס 2 וטופס 4, וכמובן שאנחנו, היחודיות שלנו שאנחנו נשארים עם פרויקטי בנייה גם אחרי שגוזרים את הסרט, מאחר וכשמגיעות תלונות על מפגעים שנגרמים מהפרויקט, או אנשים בתוך הפרויקט שחווים איזשהו מפגע מהסביבה שלהם, אנחנו הכתובת שלהם, אלינו הם פונים ואנחנו אמורים לתת להם את המענה הסביבתי. אמנם השם הוא איכות הסביבה, אבל חשוב להבין שכשאנחנו מדברים על איכות הסביבה, זה באיזו סביבת החיים. יש פה המון סוגיות שנוגעות לבריאות האדם ואיכות החיים שלהם בעיר, וזה לא רק איכות של nice to have, זה ממש דברים שנוגעים לדברים מידיים שקשורים ליכולת של בן האדם לאריכות חיים וטוב. אז אני קצת את התיאור של הדברים לראשי המחלקות. ראש המחלקה לרישוי סביבתי בעסקים, הוא לא היה יכול להגיע. אז אחרי שנמרוד וניר ידברו, אני קצת אציג את מה נעשה במחלקה הזאת, ואז נסתכל קצת בגדול על איך 2023 נראתה ואיך 2024 אמורה להיראות. אז נמרוד?

נמרוד לוי:

שמי נמרוד לוי, אני מנהל מחלקה להנדסת סביבה. אנחנו עוסקים באיכות אוויר, חומרים מסוכנים, קרקעות מזוהמות ושפכים, רעש וקרינה, עודפי עפר ופסולת בניין, פסולת אלקטרונית, היערכות לחירום והתמודדות עם משבר האקלים. בהחלט, יריעה רחבה של נושאים שבכולם אנחנו צריכים לתרגם עשייה אמורפית לכלים מדידים מבחינה כימית ופיזיקלית, ולתת הנחיות ברורות כמותיות. בעלי תפקידים במחלקה, ענת שרטר שיושבת פה לצדי, מנהלת תחום תעשיות, איכות אוויר וחומרים מסוכנים, אלכס גרצמן, מופקד על תחום רעש וקרינה, ויורי גלפנבאום, מנהל תחום פסולת מוצקה וניטור סביבתי. שורה ארוכה של נושאים, לכל אחד מהם, אני לא אמנה אותם כעת, אבל זה פחות או יותר מכסה, במאמץ רב, את הנושאים שמניתי קודם. המחלקה פועלת בשלושה מישורי פעולה, מניעת מפגעים בשלבי הרישוי והתכנון של הבנייה, מעורבות וקביעת תנאים סביבתיים ברישיונות העסק, פרויקטים סביבתיים, אני אמנה אותם בהמשך, וטיפול במפגעים. ברגע שלא הצלחנו למנוע בהגדרות של תכנון הבנייה או הגדרות של רישוי העסק את המפגעים הסביבתיים, והמפגעים בכל זאת קורים, אנחנו יוצאים לשטח, מנטרים, קובעים הנחיות, ונותנים חבות דעת בהקשר לאותם מפגעים.

מתן נחום:

סליחה, אתם גם מטפלים...

נמרוד לוי:

יודגש, יודגש, אנחנו לא גוף אכיפה. אנחנו נותנים, אם זו שאלתך, אנחנו נותנים חוות דעת ברורות מאוד בקשר למפגעים, שהמערכת המשפטית ואגף אכיפה ושיטור עירוני יכולים לעשות בהם שימוש, ועושים בהם שימוש, אבל אנחנו עצמנו לא גוף האכיפה. לגבי פרויקטים, אנחנו מעורבים בניהול מערכה ניטור האוויר של העירייה, ניטור נייח ובתכנון גם ניטור ניד. עושים סקרים וכותבים חוות דעת לגבי מזהמי אוויר וגזי חממה, מעורבים בחקיקת חוקי עזר עירוניים, הזכיר חלק מהם עורך דין שפט, מעורבים ביישום החלטת ממשלה 1516 לניהול פסולת הבניין בעיר והקמת תחנת מעבר וטיפול בפסולת בנייה, ו... בהובלת מיזמים לצמצום זיהום אוויר מתחבורה, שוב, עורך דין שפט הזכיר חלק מזה, ושותפים במאגדים, קונסורציומים בינלאומיים, בתחום זיהום האוויר, וגם עם היד נטויה לכיוון הפסולת המוצקה. ממשקי עבודה רבים בתוך העירייה, אני לא אמנה את כל הגופים העירוניים שאנחנו קשורים בהם, אבל בהחלט הפעולה שלנו היא רוחבית, וקשורה בגופים עירוניים, גופים ממשלתיים וגופים בינלאומיים. זהו פחות או יותר, אני מעדיף לענות על שאלות ספציפיות. וכך נהיה יותר ממוקדים, כן?

מתן נחום:

אמרת על עודפי בניין?

נמרוד לוי:

אמרתי פסולת בניין ועודפי עפר.

מתן נחום:

אתם עובדים על חיפוש של אתר ספציפי?

נמרוד לוי:

כידוע, להבדיל מהפסולת הביתית, לפסולת הבניין בעיר אין כתובת. היזם הפרטי, בעזרת חברות פרטיות, צריך לטפל בפסולת שהוא יוצר. וזה שוק פרוץ שהתוצאה שלו עכשיו היא מפגעים סביבתיים, השלכה של פסולת במרחב הציבורי, אנחנו מטפלים בזה כבר בהליך התכנון והבנייה. יום צריך להצהיר כמה פסולת הוא ייצר, ובטופס 4, כדי לקבל אותו, או כדי לקבל את אישורנו לקבלתו, הוא צריך לתת לנו קבלות שמצביעות, איפה הוא הטמין את זה.

מתן נחום:

לאתר המיועד.

נמרוד לוי:

לאתר המיועד. בירושלים יש שני אתרי טיפול בפסולת בניין, זמורה ומ.ע. מ. עבד בעטורות, ושלישי שבונה רמי לוי גם בעטורות, יטפל אף הוא בפסולת בניין. בנוסף לזה, בתוך האופרה הגדולה של פסולת מניין יש עודפי עפר, מה שיוצא מהחפירה. זו קטגוריה נפרדת, והמחלקה יוזמת מה שנקרא בורסת עודפי עפר, העברה מאתר שיוצר לאתר שדורש, אתר שדורש זה למשל סלילת כבישים, מילוי טרסות וכדומה, ואנחנו מעורבים ביישום החלטה 1516, שבה כל המערך שתיארת יהיה ממוחשב, מפוקח, ותיבנה תחנת טיפול נוספת, והפעם על ידי העירייה. כל זה במימון של המשרד להגנת הסביבה, 90 אחוז, יואב יושב פה, יכול לספר יותר על הדבר.

מתן נחום:

והתחנה הנוספת מתוכננת, יש כבר...

נמרוד לוי:

השלב שנמצאים בו כעת, זה שלב איתור הקרקע. שלב איתור הקרקע לא הסתפק בגבולות המוניציפליים של ירושלים, מכיוון שהעתודות מוגבלות מאוד. אז שלב איתור הקרקע בעזרת יועץ שכבר נבחר יכלול גם מעגל נוסף חיצוני לגבול המוניציפלי של ירושלים

מתן נחום:

תודה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

שאלות? אני אשמח לשמוע קצת הרחבה על הטיפול במפגעים, וגם משהו שהתחלנו... ספציפית אם אפשר על מה קורה עם האזבסט בירושלים, איפה הדברים האלה עומדים, גם מבחינת המיפוי של הדבר הזה וגם מבחינת איך יהיה הטיפול ובאיזה קצב.

נמרוד לוי:

בניתי את השורה של הנושאים הרחבים, אבל עיקר הפניות זה עיקר על רעש ואבק מאתרי בנייה, זה עיקר הפניות. יש גם פניות על ריחות, על חומרים מסוכנים, על קרקעות מזוהמות, על אזבסט, אבל עיקר הפניות זה רעש ואבק, ואנחנו מדברים על מאות פניות בשנה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

הכול דרך 106?

נמרוד לוי:

לא, יש 106, ויש פניות שמגיעות באמצעות דברים שכותבים לעירייה. וזה מערך נפרד, כי כשאתה מקבל פניה כתובה, אתה גם צריך להחזיר תשובה כתובה. כשאתה מדבר על פניית 106, התשובה היא טלפונית ומתבססת על טיפול שאתה עושה או לפעמים לא עושה, או שמפנה לגורם עירוני אחר, חלק מהפניות מטופלות על ידי אגף אכיפה ושיטור עירוני. יש חלוקה, כדאי שאנחנו נקדיש לעניין הזה זה דיון נפרד מה מטופל על ידינו, מה מטופל על ידי אגף אכיפה, מה מטופל על ידי קידום עסקים. שוב פעם, ההגעה של המחלקה שלי לאותן פניות היא כדי לכמת את המפגע, לכמת אותו כפי שאמרתי, בכלים כימיים, פיזיקליים. יש אבק, מה ריכוז האבק בגבולות האתר? הריכוז עומד בתקנות, לא עומד בתקנות, חוות דעת כתובה בעניין הזה, בעלת נפקות משפטית, והדבר הזה עובר הלאה. אותו דבר לגבי הרעש. הרעש שנגרם בבית הפונה, לא במקור, כי על פי החוק, המפגע צריך להיות מנוטר בבית הפונה, בבית המתלונן, עם חלון פתוח לכיוון מקור הרעש. הרעש שם, בדציבלים, עומד בתקנות או לא עומד בתקנות? פה אנחנו נכנסים, כותבים חוות דעת מסודרות, עשרות בשנה, כוח האדם לא מאפשר לנו להגיע לכל הדברים. זה אני שם על השולחן. לגבי האזבסט ששאלת. יש...

יואב גואל:

צריך להגיד שגם יש פניות ציבור שמגיעות אלינו, אנחנו מעבירים אותם הרבה פעמים לטיפול של הרשות דרך מירי, כי זה...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

גם אצלכם ריבוי הפניות זה אבק ורעש?

יואב גואל:

אני לא עשיתי מיפוי, אני מניח שכן. לנו יש פניות מכלל רשויות למחוז, ויש גם פניות שמגיעות, פניות ארציות שמנתבים אותן אלינו. אם זו פניה שאנחנו רואים שהיא נקודתית ממש לטיפול ירושלים, והחבר'ה פה מגיעים לשטח הרבה יותר טוב מאיתנו, אז אנחנו מעבירים בשמחה...

לטיציה פיאתלי:

כשאתם באמת מדברים פניות, זה גם תושבים שמתלוננים על מצב, או...

יואב גואל:

הכול, פניות ציבור. פניות ציבור, כל אחד יכול לפנות.

לטיציה פיאתלי:

פרגו איזה גג אזבסט לקומה 3 איפה שאני...

נמרוד לוי:

לפנות ל-106,

לטיציה פיאתלי:

פניתי, פניתי.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אז הנה, אולי שנייה נשמע רגע ספציפית.

לטיציה פיאתלי:

חתכו את זה לחתיכות, חתכו את זה...

יואב גואל:

אני אתן לך דוגמה...

לטיציה פיאתלי:

דיווחתי על זה, אף אחד לא בא ולא...

יואב גואל:

אז אני אתן לך דוגמה, אני לא יודע ספציפית...

לטיציה פיאתלי:

הלכתי עד לשמיים.

יואב גואל:

אני יכול לתת לך דוגמה שהיינו בדיוק בשיתוף פעולה עם נמרוד והחבר'ה שלו על פנייה שהגיעה לפניות הציבור שלנו, אולי גם לעירייה על פירוק של גג אזבסט ב... איפה זה, שם? ב...

נמרוד לוי:

קטמון.

יואב גואל:

קטמון.

נמרוד לוי:

כן.

יואב גואל:

במעגלי יבנה.

נמרוד לוי:

מעגלי יבנה.

יואב גואל:

והחבר'ה, ויצא, לא זוכר, נמרוד יצא, ולדעתי דניאל, ועל פי הממצאים שלהם, אנחנו עכשיו בהגשת עיצום כספי, אכיפה של המשרד, בעקבות הפעילות בשטח המהירה של הרשות, כנגד אותו קבלן שעשה עבירה. אז שיתוף הפעולה הזה פה מאוד עובד טוב. גם, כמו שנמרוד אמר, אולי להם אין כלי אכיפה, אבל אנחנו מסתייעים בחבר'ה ברשות לטובת אכיפה שלנו.

נמרוד לוי:

לגבי אזבסט, אני ארחיב קצת ברשותכם, יש כמה מישורי פעולה. המשור האחד זה אזבסט שהושלך במרחב הציבורי, ואין לו כתובת, לא יודעים מי זה ומה זה. תפקיד המחלקה, היא נעזרת לצורך העניין בקבלן חיצוני, לבוא לאסוף את זה, ולפנות את זה לאתר מורשה להטמנת אזבסט. התפקיד השני, זה עריכת סקרי אזבסט, וחוות דעת על אזבסט שמצוי או לא מצוי בנכסים עירוניים. לא במרחב הפרטי, לא במגזר הפרטי, לא בתושבים, לא בתעשיות, לא במסחר, בזה אנחנו לא מגיעים. אבל אם אזבסט מצוי בנכסים עירוניים, מוסדות חינוך, מתנ"סים וכדומה, אנחנו מעורבים ובאים נותנים הוראות טיפול. דבר נוסף...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אתה יודע להגיד את זה נתונים, על כמה מבנים עירוניים נבדקו...

יואב גואל:

התחלנו את הסקר, לא השלמנו.

אריה קינג:

אני יכול להגיד לך שזה אחד הנושאים הכאובים. אני חושב שלפני שש שנים שבע שנים העירייה העבירה תקציב גדול, מה שנקרא סקר נכסים, סקר נכסים. בכלל, העירייה לא ידעה איפה הנכסים שלה, כמה יש לה ומי משתמש בהם, לא ידעה. יש לה אלפי נכסים. ואז העירייה העבירה החלטה, מיליוני שקלים, מיליוני שקלים, לעשות סקר נכסים. ואז אנחנו באנו וביקשנו, אתם כבר הולכים לכל הנכסים, עושים סקר, בודקים מי משתמש, מה הגודל, השימוש תואם, עוד רובריקה, היה לסוקר 40 רובריקות, אחד יהיה אם יש אזבסט או לא. ואגף נכסים עמד על שתי הרגליים האחוריות שאין לו, "לא יהיה". לא יהיה, לא רצו. והתמודדנו עם זה שנה אחר שנה. בסופו של דבר הם הסכימו להכניס את זה. אני אומר לך, הסקר הזה לפני שש שנים או שבע שנים התחילו אותו, עוד לא סיימו אותו, אם הוא בכלל קורה. הערה שלי.

נמרוד לוי:

הוא קרה, מספר זעיר יחסית של נכסים נסקרו.

דובר:

כמה זה זעיר?

נמרוד לוי:

זעיר זה 200 מתוך...

אריה קינג:

אלפים.

נמרוד לוי:

אלפים.

אריה קינג:

עזוב, זה אחת הבושות הכי גדולות של העירייה הסקר הזה.

נמרוד לוי:

דבר נוסף שהעירו את תשומת ליבי, אנחנו מטפלים באזבסט גם בתוך תהליך רישוי הבנייה. בא יזם לקבל היתר, הוא נותן תצהיר מהנדס אם בנכס המשוף או הנבנה מחדש, תמ"א וכו', יש אזבסט או אין אזבסט. במידה ויש אזבסט, ניתנות ההנחיות המתאימות ובשלב טופס 4 הוא מביא אסמכתאות לכך שהנושא טופל והאזבסט הוטמן באתר מתאים, אחרת הוא לא מקבל טופס 4.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

כמה זמן לוקח לסקור נכס ולהבין אם יש בו אזבסט?

נמרוד לוי:

לסקור?

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

לעשות את הסקר...

אריה קינג:

זה לוקח. יש אזבסט בקירות לדוגמה. זה דבר שלוקח.

נמרוד לוי:

בקירות, בגגות, בצנרת לפעמים, זה מעקות לפעמים. צריך לעבור בכל חדרי הנכס.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

איך עובד כרגע הסקר? יש תיעדוף למוסדות חינוך למשל לבדוק אותם קודם? או שזה...

נמרוד לוי:

עשינו, לקחנו את האקסל של כל נכסי העירייה ועברנו בו והפעלנו את ההיגיון הבריא כדי לבחור את ה-200 הראשונים, והם נסקרו.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

בכמה נמצא מתוכם?

נמרוד לוי:

תקציב לשנה הזו לא אושר להמשך העניין.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

כמה התקציב שלא אושר?

נמרוד לוי:

אנחנו מדברים, השגנו מחיר רצפה לנכס, שזה 500 שקל לנכס, לצורך סקר. אני לא מאמין שנוכל לחזור על המחיר הזה להמשך.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

ומה התקציב הכללי שלא אושר, שהתבקש ולא אושר?

נמרוד לוי:

אני עובד עם כמה שמאשרים, עם כמה שמאשרים אני מפעיל את הסוקר כדי ש... מה? כמה שאפשר... 500 כפול מספר הנכסים.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

מתוך 200 הנכסים שנסקרו בכמה נמצא אזבסט?

נמרוד לוי:

סדר גודל של 10-15, בעיקר במוסדות חינוך גנות, מעקות...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

בעיקר במוסדות חינוך נמצא?

נמרוד לוי:

נמצא קצת, כן, וזה טופל על ידי מנח"י.

ניר מרגלית:

אני אוסיף גם לנושא אזבסט, אם אפשר, לנושא אזבסט. א', בנוגע לתלונות, גם תלונות במגרשים פרטיים, כמובן אין לנו את ה... כמו שנמרוד ציין, אין לנו את הסמכות לאכוף שם. אבל אנחנו מגיעים בכפוף לפניות. ואם אנחנו רואים, על פי החוק יש הנחיות של אם אזבסט במצב לא תקין אז אנחנו נותנים הנחיות לאותו נכס לפינוי נכון, ובמקרים קיצוניים מדווחים למשרד והמשרד יודע להוציא צווים. ובנוסף עוד משהו, שבמוסדות חינוך אנחנו גם עובדים בשיתוף, שלא קשור לסקר, מה שעוד לא עבר סקרים, אגף מנח"י יודע לעבוד איתנו ואנחנו יודעים להפעיל את קבלן האזבסט שלנו, בייחוד בחודשי הקיץ, שכל שנה בחודשי הקיץ מתבצעים שיפוצים במוסדות חינוך שונים, אז באופן הדרגתי ככה אנחנו עוברים על מוסדות החינוך.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

וזה צ'ק פתוח? זאת אומרת, כמה שצריך לפנות יפונה? או שזה גם תחת מגבלה?

נמרוד לוי:

במקרה של מנח"י אז הם עושים לנו העברת יומן ואז זה כבר לא מהתקציב שלנו...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

ובשאר העיר?

נמרוד לוי:

בשאר המקרים יש תקציב נדמה לי של 100 אלף שקל לשנה לטובת פינוי אזבסט שהושלך במרחב הציבורי.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

האם הוא מגיע לידי מימוש?

נמרוד לוי:

כן.

אריה קינג:

תמיד יש תוספת.

דוברת:

100 אלף שקל.

דובר:

זאת וככל שיהיה עוד מה לעשות אני מניח...

מירי רייס:

צריך אבל להפריד. זה לא 100 אלף שקל פרויקט כמו טיפול בנכסי עירייה. זה 100 שקל אד הוק, שפתאום אנחנו מקבלים קריאה ואנחנו רואים שזה עומד בקריטריון שעל פי החוק העירייה צריכה לפנות.

דובר:

אז זה מגיע לשם.

מירי רייס:

ורק אז אנחנו מפעילים את קבלן האזבסט. אז זה סדרי גודל, זה משהו שאנחנו מחויבים ואנחנו עושים, ואם חסר אז פשוט מוצאים את המקור התקציבי.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

זה לא שיש מצב שמתקבל דיווח על משהו בשטח פתוח ואין כרגע כסף.

מירי רייס:

זה לא אותו דין כמו... זה לא אותו דין לגבי הנושא של סקרי אזבסט וכיוצא בהם. בסדר? ובטח לא מה שנוגע למרחב הפרטי, שזה באחריות בעל הנכס.

נמרוד לוי:

ענת רוצה לספר על מקרה בגבעת התורמוסים בארמון הנציב ששם הושלך אזבסט והיא הייתה מעורבת בטיפול.

ענת שרטר:

אנחנו קיבלנו דיווחים מתושבים שיצאו לגבעה שמטוילת הרבה על ידי התושבים וכלביהם, הם שלחו לנו תמונות, אנחנו תוך יום, פחות מיום, כבר הפעלנו את הקבלן, היינו בשטח, ראינו את הממצאים, עם כמויות אדירות של אזבסט, שכנראה בגלל פעולות בנייה, הריסה של איזשהו מתקן, פונו לגבעת התורמוסים ללא היתר, ובניגוד לחוק, אני חייבת להגיד. לא איתרנו מי היה המפגע. וזה הערה. וזה הערה לשפט להשתמש במצלמות גם לצורך אכיפה כזו. אבל הקבלן פינה את כל האזבסט משם. אנחנו נתקלים ביותר ויותר מקרים של זריקת אזבסט במרחב הציבורי, כנראה בגלל עבודות הבנייה הנרחבות שיש בירושלים. התקציב לא מספיק, היה טוב אם היה יותר, היינו יכולים לטפל גם במפגעים שאנחנו רואים גם בבתים פרטיים, שהם מפגעים רציניים, אני מדברת על אזבסט שבור, אזבסט מפורק, שרוף וכו'. שהם מפגעים שלמרות שאמורה להיות להם כתובת של אדם שאמור לטפל בהם, לפעמים יותר חשוב ההיבט הסביבתי בפינוי שלהם מאשר להתעסק בעלות הכספית.

נמרוד לוי:

היה מקרה בקריית משה שמרפסת נשרפה, הגענו למקום, הבן אדם היה בהלם מוחלט, חסר אוניס מהאסון שפקד אותו, הדירה נשרפה, והוצאנו מתקציב עירוני במקרה הזה כדי לפנות את האזבסט השרוף, מכיוון שאזבסט כשהוא נשרף הוא הופך להיות פריך והוא הרבה יותר מסוכן. לא עשינו חשבון. אבל ככלל אנחנו לא מממנים עבודות במגזר הפרטי.

מירי רייס:

אין לנו גם את היכולת התקציבית וגם לא החיוב החוקי לעשות את זה. אנחנו לא יכולים פה להתחייב חלילה שזה מה שאנחנו נעשה, כי אין לנו את המשאבים. קודם כל אנחנו צריכים להקצות את המשאבים למה שאנחנו מחויבים עליו באופן חוקי.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אז סקר נכסי עירייה זה מחויבות...

אריה קינג:

נכס עירוני.

מירי רייס:

כן, זה נכס עירוני, זה מחויבות חוקית. ומי שצריך לטפל בזה זה מי שמחזיק בנכס. לצורך העניין, כמו שמנח"י מטפלים במה שהוא בתי ספר. אז התקציב שיש גם בתוך העירייה כשיש אבא ואמא לנכס, אז הם אחראיים לממן את פינוי האזבסט. יש המון עבודה בתחום, במה שאנחנו כרשות מקומית מחויבת, התקציב... ואנחנו מתמקדים בזה. בסדר? שלא נפתח פה איזה פתח לכל מיני בקשות שהן לא סבירות.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אם אפשר יהיה לקבל את הנתונים של כמה נסקר עד עכשיו, איפה נמצא ופילוח לפי סוג המוסדות, אשמח שזה יוצג בוועדה. אני חושב שזה כבר ברמה של, תגיד אתה כמשפטן, זה לא רשלנות? זה לעצום עיניים ולהגיד מנח"י לא רוצים לבדוק כי הם יודעים מה יימצא שם, או העירייה...

דוברת:

זה לא מנח"י, זה נכסי עירייה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

העירייה, נכסי עירייה לא רוצים לבדוק.

אריה קינג:

יונתן, צריך לדעת שגם אם יש בניין שכולנו יודעים שיש פה קירות אזבסט, אין בעיה עם זה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

לא, אין בעיה, כל עוד הוא במצב תקין.

אריה קינג:

בדיוק, וכל עוד גם אנחנו יודעים מזה. כי אם יבוא קבלן מטעם העירייה וישפץ, ישבור קירות, הוא צריך לדעת שיש שם אזבסט בקיר הזה. מותר שיהיה, עדיף שלא יהיה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אין בעיה, אבל בוא נדע, אבל בוא נדע.

אריה קינג:

נכון, זה הנקודה, שנדע.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

ופה זה נשמע שלא רוצים לדעת, לא רוצים...

אריה קינג:

הכסף הגדול נמצא באגף נכסים, שגם ככה סוקר נכסים. וכל הצ'ופצ'יק הזה, עוד בדיקה, מעבר למה שהוא עושה גם ככה הסוקר, על זה הם רב, והתמקחו והתווכחו ולא הסכימו להכניס את זה. אני אומר לך, אני חושב שטוב שתעלה את זה כמחזיק תיק...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אם אפשר לרכז את הנתונים להתכנסות הבאה של הוועדה...

שפט:

הם אמרו למה הם לא רוצים?

אריה קינג:

כי לא כל הסוקרים... יש בעיה בעירייה, אני אגיד לך... כשקונים את החד פעמי לדוגמה, קונים את החד פעמים בעירייה, אז קונים את זה ממישהו שגם קונים ממנו דברים אחרים בעירייה, את השוק ואת הקפה ואת הזה וזה, למה כי נוח לעירייה.

דובר:

נוח להם לעבוד עם אותו ספק.

אריה קינג:

נוח לעירייה ללכת לספק אחד. עכשיו, הספק האחד הזה שבא לסקר הכללי, הוא לא מבין בזה. אז קשה להם.

דובר:

שמאי...

אריה קינג:

בדיוק.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

בסדר. תודה.

ענת שרטור:

אני רוצה רק להגיד לגבי האזבסט שזה חוצה מגורים. למה אני מתכוונת? מגורים ומגדרים. כנראה שהעוצמה או החשיבות של האזבסט כל כך השתרשה בציבור שאנחנו מקבלים פניות מכל המגורים...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

זה משהו שחייבים לבדוק. אני כשאני הולך לשכור דירה אני בודק את המקום, אני לא בודק את הבית ספר... בדרך כלל לא בודקים את הבית ספר. חשוב שייבדק.

אריה קינג:

אני רוצה לומר, לבקשת התייחסות למה שנמרוד אמר, ויואב פה. אני חושב שטוב שאתה כמחזיק תיק. אני מוכרח לומר שאני לפחות לא הצלחתי די לעשות סדר בבלגן של המגרסות בירושלים. יש פה משולש שכל צלע לא מתחברת עם השנייה בדיוק, היא מתחברת בדברים אחרים. יש את מחוז ירושלים, יואב, משרד הגנת הסביבה, יש את הרשות לאיכות הסביבה, ויש את רישוי עסקים בעיריית ירושלים. ובאמצע, במשולש הזה שהצלעות לא מחוברות בו, יש את הפיקוח על הבנייה, שהוא אמור לפקח על הצלעות האלה שלא מחוברות.

דוברת:

פיקוח עירוני.

אריה קינג:

מה? פיקוח עירוני או פיקוח על הבנייה, תיקון, נכון. יש פה בעיה, אני לא רוצה להיכנס לזה פה, אבל אני חושב שטוב שכן תקדישו לזה הרבה, כי אנחנו, אני לפחות... ככל שבונים יותר באזורים מבונים, כלומר התחדשות עירונית, ככה השימוש במגרסות באזורי מגורים הולך וגדל והתלונות הולכות וגדלות.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

לא צחקתי מקודם, אני אשמח לדבר על זה, אפשר לעשות את זה בוועדה, אפשר לטפל בזה מחוץ לוועדה.

אריה קינג:

תביא לפה את רישוי עסקים ואת כל הפקטורים הפקטורים המעורבים בהליך הרישוי והפיקוח ונשים זה לסוף. כל פעם הקבלנים יודעים איך לנצל את חוסר התיאום או חוסר ה...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

נשב, ניכנס לזה ונראה.

דובר:

נמשיך?

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

כן.

דוברת:

נמרוד השלים את ה....

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

תודה נמרוד.

ניר מרגלית:

אז ניר מרגלית כמו שאמרתי, מנהל המחלקה לתכנון ופיתוח בר קיימא. המחלקה שלי בעצם, היא עוד תחנה בשרשרת התכנון על כל שלביה. יש את הצוות של התב"ע, את הצוות של ההיתרים, ועובדת שמתייחסת לטופס 4 ותיאום תשתיות. במחלקה בנוסף יש לי גם צוות של מנהלות פרויקטים שמקדמות פרויקטים שונים של קיימות ובריאות בעיר. בתחום התכנון, תב"ע והיתרים, אנחנו מכניסים את הכותרות של הנדסת סביבה שנמרוד פירט, מה שהם מתעסקים, איכות... חומרים מסוכנים, קרקעות, רעש וקרינה וכו', ובנוסף גם ניקוז, מיקרו-אקלים ונושאים סביבתיים שונים. אנחנו מכניסים את זה כהנחיות תכנוניות בתוכניות שמגיעות אלינו, בין אם זה תב"ע, גדולות כקטנות והיתרים על סמך התנאים שניתנו בתב"ע. חלק מהתנאים שאנחנו נותנים בהיתרים הם ספציפית מהוראות התב"ע, ויש חלק שהם הנחיות כלליות שאנחנו יכולים לתת לכל היתר, לדרוש אותם גם אם זה לא נכתב במפורט בתב"ע. העבודה הזאת מתבצעת על ידי שני צוותים מצומצמים עם עומסים גדולים, אבל אנחנו יודעים... לצערנו אנחנו לא מגיעים להכל אבל אנחנו מתעדפים את הפרויקטים, בייחוד בתב"ע, לפי החשיבות, כדי לתת את הדגשים שלנו. בנוסף יש את הצוות של...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

מה התיעדון של החשיבות כאילו, איך זה... מה הקריטריונים?

ניר מרגלית:

לדוגמה בתב"ע אנחנו רואים, עוד פעם, אם זה מקום במרכז צפוף או תוספות בנייה כאלה ואחרות קטנות אז זה כבר ככה על מבנה קיים וכו', אז אנחנו בוא נגיד שמים את זה בתיעדון יותר נמוך. אם

אנחנו רואים פרויקטים גדולים שהם סמוכים לשטחים פתוחים או אנחנו נמצאים בתוך אתרי טבע עירוניים, זה ישר מקפיץ לנו נורה אדומה. גם בתוך המרקם הבנוי הצפוף יש המון היבטים של איכות סביבה, אז זה לא מוחלט שמה שבשטח פתוח הוא חשוב ומה שבבנוי הוא פחות חשוב, אבל זה תלוי פרויקט. ואלה הדגשים פחות או יותר.

מירי רייס:

אנחנו עובדים לפי קונפליקטים. יש את הקונפליקט הבריאותי. בסופו של דבר, כמו שנמרוד ציין, יש פה קונפליקט בריאותי שנובע מנסיבות פיזיקליות, כימיות וביולוגיות. קודם כל זה בריאות האדם. אחרי זה הקונפליקט עם ערכי טבע. ולפי זה אנחנו... שם אנחנו נמצאים, במקומות האלה, בתוכניות שיש להן פוטנציאל או איזשהו צפי או איזשהו אלמנט כזה אנחנו נמצאים בתוך התוכנית.

ניר מרגלית:

עכשיו, מלבד בריאות וערכי טבע, כמו שאמרתי יש לנו גם צוות אחד של מנהלות... מנהלות, נשים, מנהלות פרויקטים, שמובילות פרויקטים שונים בקיימות ובקידום בריאות, כמו תוכנית אב לניקוז, תוכנית אב עירונית לניקוז, שלא נעשתה מסוף שנות ה-90 באופן מלא בעיר. פרויקט תוכנית אב להצללה ברחוב. מירי נתנה את הדגש על בריאות הציבור, שמירה על ערכי טבע, אני מוסיף לזה גם את איכות החיים בעיר ובמרחב הציבורי. תוכניות לעידוד הליכתיות, כולנו מכירים את המונח של היפוך הפירמידה. המטרה שלנו ברמה התכנונית זה לשפר את המרחב הציבורי, לשפר את התחושות בו ואת היכולת להתנועע בעיר בדרכים אלטרנטיביות, ועל ידי כך גם לקדם את הבריאות בעיר. באופן, לא יודע איך להגיד את זה, גם מצחיק אבל גם מרשים, אצלנו גם יושבת רכזת בריאות שמקדמת גם נושאים כמו הפחתת עישון.

דובר:

זה לורה?

ניר מרגלית:

לורה, כן. כמו הפחתת עישון, שאני לא יכול להגיד שזה איכות סביבה, אבל אני מאוד גאה ושמח שהיא יושבת אצלנו, והיא מקדמת תוכניות דומות גם במסגרת הצוות הזה. כמובן גם יש לנו, אנחנו לא רק גוף מגיב לתוכניות, זה השוטף שלנו אבל בהרבה מקרים אנחנו יוזמים, בייחוד כשמדובר על פארקים ועל הגדרה של שטחים פתוחים כשטח פתוח, אנחנו מזהים את השטחים הפתוחים שנמצאים ב... אנחנו אוהבים לקרוא לזה איום, איום מהבינוי, יש גורמים בעירייה שאמרו לנו "תקראו לזה קונפליקט"...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

פה אפשר לקרוא לזה איום.

ניר מרגלית:

אז אני אקרא לזה איום, תודה. ואנחנו מביאים את השטחים הפתוחים המאוימים ומנסים ליזום במקביל הגדרה של השטחים האלה כפארק, הן ברמה הסטטורית, הרבה פעמים הם כבר מוגדרים כירוק בסטטוריקה, אבל אנחנו רוצים לקבל את זה, והן ברמה המעשית. לדוגמה, יש את הדוגמה הקלאסית שאנחנו נותנים, זה עמק הצבאים, ואנחנו לוקחים את הפורמט הזה ורוצים להעתיק אותו למקומות אחרים, שזה פארקים שהם... בוא נגיד עמק הצבאים לעומת גן סאקר. אנחנו רוצים להעתיק יותר, בייחוד בפאתי העיר, את הדוגמה של עמק הצבאים, שזה פארקים יותר אקסטנסיביים, יותר טבעיים, יותר פראיים, ואותם להגדיר בפאתי העיר. ואם יש מקומות ערכיים מספיק במרכז העיר, גם שם. אנחנו נותנים ליווי תכנוני גם לשפ"ע וגם לפרויקטים יזומים של אגף תכנון.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אתה יודע להגיד כמה כרגע אתרים נמצאים בתכנון?

ניר מרגלית:

מה?

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

בעיקר מעניין אותי שינוי ייעוד.

ניר מרגלית:

מה, אתרי טבע אתה מדבר?

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אתרי טבע עירוניים שכרגע מקדמים תכנון.

ניר מרגלית:

כן. יש את נחל צופים שכבר בתכנון עם צוות שכבר יחסית ברמה התכנונית הוא מתקדם. אנחנו כבר בפגישות גם עם ראשי אגף תכנון ומינהל תכנון. יש את נחל דרגה, פארק נחל דרגה, שכבר הולך לביצוע בקרוב.

דובר:

לא, לא, נחל זמרי, נחל זמרי.

ניר מרגלית:

רגע, זמרי, באתי להגיד, זמרי כבר בביצוע, נחל דרגה כבר מתקדם.

מירי רייס:

בתכנון.

ניר מרגלית:

בתכנון, אוקיי, נקרא לו בתכנון. בסדר. נחל זמרי כבר ממש חלקו בביצוע, אומנם חלק קצר ממנו אבל הייתי שם בתחילת השבוע ועושים שם דברים ויש שם עבודה מאוד מאוד יפה. כל האתרים האלה אנחנו מגדירים אותם כליבה שמורה שבה אסור לגעת והיא נשארת נקייה וטהורה גם ממבקרים. אם אני אקח את עמק הצבאים, איפה שהחיבלול עובר מעבר לקהל אסור לעבור, גם כשהאתר פתוח. יש את אזור החיץ ואת האזור קולט הקהל. בנחל זמרי, שזה סדר גודל הרבה יותר גדול מבחינת שטח מעמק הצבאים, זה באמת נראה מאוד יפה, לפחות כרגע מההתחלה של הפיתוח... יש שם אוכלוסיית צבאים מאוד יפה וחיה והלוואי שתישמר...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

יש גם אתרים בתוך העיר שנמצאים כרגע בתכנון?

ניר מרגלית:

אז אנחנו עכשיו בחיתולים של התנעה של יער השלום שאנחנו רוצים להפוך אותו למשהו דומה. שם יש גם אני חושב ערך מאוד גבוה לחיבור של מזרח ומערב. גם זמרי ודרגה זה מזרח, אבל אני מתכוון השכונות הערביות ומגע גם עם השכונות היהודית, ויש פה חיבור מעניין. וגם אזור שיחסית נפתח בשנים האחרונות, להפוך אותו לאיזשהו אתר טבע קולט קהל ויפה ונעים. זהו, זה פחות או יותר...

לטיציה פיאטלי:

יש תוכנית על גבעת התנ"ך?

ניר מרגלית:

גבעת התנ"ך, כרגע אין לנו איזושהי תוכנית.

מירי רייס:

זה אתר טבע...

ניר מרגלית:

זה מוגדר, יש אתרי טבע...

דוברת:

לא, לא, סליחה, לא רוצים לבנות שם...

דובר:

רוצים לבנות מלון ליד.

דוברת:

ליד. זה לא בתוך האתר.

ניר מרגלית:

זהו, הגיעו אליו. אין לנו תוכנית כרגע על השולחן של פיתוח פארק או משהו כזה בגבעת התנ"ך, אבל...

מתן נחום:

מה, במצפת?

ניר מרגלית:

מה זה?

מתן נחום:

בגבעת התורמוסים, במצפת בארמון הנציב, יש משהו שמקודם שם?

ניר מרגלית:

שם יש כל מיני תוכניות שגם עליהן אנחנו נותנים את חוות הדעת שלנו ואת הדגשים שלנו. ספציפית גבעת התורמוסים זה משהו יותר... הציבור מאוד אוהב את זה וזה גבעה באמת יפה, וכמו שענת אמרה קודם מטיילים שם... בהסתכלות האקולוגית הנקייה, ערכיות אקולוגית פחותה, כי זה יותר מלאכותי וזו שם כמה זרעים של תורמוסים, וזה צמח באופן מדהים ובאמת יפה שם, אבל שם הערך הוא יותר לתושבים ופחות האקולוגי, שאני לא מזלזל...

מירי רייס:

זה מאוד חשוב.

ניר מרגלית:

מה?

מירי רייס:

זה מאוד חשוב.

דובר:

גם ערך נופי...

ניר מרגלית:

אני לא מזלזל בזה, אני לא מזלזל בזה, אני רק אומר את מה הדגש... יש הבדלים בין...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

מבחינה אקולוגית, ספר המדבר... יש פה את הרכס כולו, זה לא רק המקטע של התורמוסים.

ניר מרגלית:

נכון. עוד פעם, אני אומר, אני לא מזלזל בחשיבויות, אבל יש אזורים שהם יותר בעלי חשיבות אקולוגית, כמו נחל צופים או אגן נחל... שמתחבר לנחל רפאים, אלה מסדרונות אקולוגיים חשובים ברמה הארצית, מסדרונות של מעבר בעלי חיים, של שינוי בצמחייה מאוד ערכי ונדיר. אז יש מקומות שהם בעלי ערכיות אקולוגית מאוד מאוד גבוהה, חשובה, וירושלים מתאפיינת בזה באופן מאוד מובהק, כי אנחנו בדיוק קו התפר בין התיכון למדבר, ובעלי חיים וכו'. ויש אזורים שהערכיות שלהם היא באמת עבור הציבור וערכיות נופית. שאני לא אומר מה מהם יותר חשוב, אבל אני רק שם את הכותרת על כל אחד.

מירי רייס:

בואו נגיד שאנחנו צריכים פשוט את הלובי של התושבים במקומות הערכיים ביותר, שלפעמים זה חסר. כי מי שישמור בסופו של דבר על המקומות הערכיים ביותר זה רק התושבים. תמיד יבוא משהו ש...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

בהחלט. זה חלק מזה שהתשתית והמשאב הזה של הטבע הוא משאב קהילתי ועירוני.

מירי רייס:

כן, חד משמעית.

ניר מרגלית:

עוד אזור שאני יכול להגיד שאני יודע שהוא בעל איום גבוה זה כל האזור של סובב הדסה, שהוא מאוים ואנחנו מנסים לקדם שם גם חלופות לבינוי.

מירי רייס:

יש תוכנית שהוגשה...

מתן נחום:

הוגשה לתנאי סף.

מירי רייס:

כן.

ניר מרגלית:

האמת שיש לנו רשימה מסודרת לפי גם דירוג.

דובר:

התוכנית הירוקה הוגשה לתנאי סף, לא?

מירי רייס:

כן, כן.

דובר:

כן, לא התוכנית לבינוי.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אתם כותבים חוות דעת בשביל המועצה המקומית? לתוכניות שמגיעות לוועדה המקומית, סליחה.

ניר מרגלית:

לוועדה המקומית, כן. כן, כן. חוות הדעת שלנו הן עבור הוועדה המקומית תמיד. אנחנו גם, אני נציג, אני גם יושב בוועדה המקומית ומנסה גם ככל יכולתי להכניס את ההדגשים שלנו בתוכניות, כמו שאנחנו מתייחסים אליהן. הרוב המוחלט בירושלים של התוכניות עולות לוועדה המחוזית. שם אומנם אנחנו לא נציגים, אבל גם אם תוכנית שדילגה על הוועדה המקומית או דברים כאלה, אנחנו יודעים להעביר את חוות הדעת שלנו לאנשים שיושבים בוועדה המחוזית, בתקווה שיצליחו להטמיע את ההנחיות.

מתן נחום:

אני יכול להגיד שזה מאוד חשוב ההערות שלכם והעבודה שלכם...

ניר מרגלית:

יש לנו פה, זה משהו שיש לנו בו קושי מסוים, היכולת שלנו, הבקרה שלנו על מה ממה שאנחנו נותנים ועובר לפעמים, עובר בוועדה המקומית, והרבה פעמים לא מוטמע בוועדה המחוזית. זה בהחלט קושי, שאנחנו משתדלים להתמודד איתו כמה שיותר, אבל גם חשוב אולי שתדע, וחשוב...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

נמצא איתנו פה חבר הוועדה המחוזית.

מתן נחום:

חבר הוועדה המחוזית... מאוד מאוד חשוב שהדברים האלה יעברו, כי כן יש להם משקל. לא תמיד לצערי כמובן זה מגיע לביטוי, אבל ככל שיהיו יותר... אני מתוקף נציג הארגונים הירוקים תמיד מנסה לקדם את הדברים האלה, ואני באמת מקווה שנצליח יותר בקדנציה הקרובה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

כשאתה רואה דברים שהם התעלמות בוטה... תנופף בדגלים ונעלה את זה גם פה. כאילו, נחזיר את זה...

מתן נחום:

מצוין. מאוד משמח לשמוע.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אם זה עבר ממוסד התכנון העירוני למחוזי תוך התעלמות, אז בוא נחזיר את זה ונפתח את זה לעומק.

אריה קינג:

אני לא חושב שיש מקרים של... אתה אומר התעלמות?

מתן נחום:

כן. כן יש המלצות של הוועדה המקומית...

אריה קינג:

שהיא לא מקבלת את חוות הדעת.

דובר:

שהוועדה המחוזית לא מקבלת את חוות הדעת המקומית, זה אנחנו מכירים... לא רק בנושאי סביבה.

אריה קינג:

לא, מה שאתה אומר זה שהוועדה המקומית פה מתעלמת מחוות הדעת שלהם?

מתן נחום:

לא, לא, רגע. לא, לא, דיברתי על המחוזית...

ניר מרגלית:

הוא מדבר על הפער בין ההמלצות לבין מה שקורה איתם...

דובר:

המחוזית.

ניר מרגלית:

פה במקומית יכול להיות שגם נתנו משהו וזה לא התקבל, אבל לפחות אנחנו פה, אנחנו יודעים, זה לא עבר, זה לא עולה למחוזית, אנחנו יודעים מזה. בסדר, לא הכל...

מתן נחום:

ראינו מקרים שחוות הדעת של המועצה המקומית, של הוועדה המקומית סליחה, בעצם לא התקבלה בוועדה המחוזית, כי יש יועצי סביבה אחרים לוועדה המחוזית.

אריה קינג:

בשביל זה יש ועדה מחוזית. נכון.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

כרגע הועדה המחוזית טסה ואין אף מישהו שיאכוף שם מהירות. אז בטח את המקרים הרלוונטיים והקשים והמשמעותיים בתחום הזה נשמח...

מתן נחום:

כן, אני מאוד שמח על האמירה הזאת, זה מאוד חשוב.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

תודה. עוד משהו?

ניר מרגלית:

סיימתי, אם יש שאלות...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

מירי... אשר?

מירי רייס:

אז אשר, אשר ברנשטיין הוא מנהל מחלקה לרישוי סביבתי. למעשה...

מתן נחום:

רגע, מירי, שנייה. לצערי אני צריך לזוז. אז יונתן, באמת שיהיה בהצלחה בתפקיד החדש, אני מאחל לכל הוועדה בהצלחה בפועלכם. נתראה בישיבה הבאה.

מירי רייס:

ביי. אנחנו למעשה פוגשים את בתי העסק בשתי נקודות בדרך כלל. פעם אחת, בתהליך הרישוי, יש עסקים, יש פירוט איזה סוג עסקים צריכים לקבל את האינפוט ברישוי של איכות הסביבה, יש עסקים שצריכים לקבל את הרישוי של המחוז, של הגנת הסביבה, יש סוגי עסקים שמקבלים את הרישוי של היחידה הסביבתית ברשות המקומית, ויש עסקים שבכלל לא צריכים לקבל את האישור של איכות הסביבה לא של המחוז ולא של הרשות, אבל מהניסיון העירוני אנחנו נכנסנו גם לתהליך הרישוי. למשל בתי אוכל, אנחנו יודעים שהרבה פעמים מזה נובע מטרדים של ריח, אז אנחנו נכנסנו בצורה כזאת או אחרת, למרות שזה לא חלק מהרגולציה המחייבת, אנחנו גם נותנים חוות דעת בתהליך האישור של בתי אוכל מסוימים, לא כל בית קפה, אבל מסעדה שצולה בשרים, מטגנת צ'יפסים, זה כבר מהווה יותר... אנחנו צריכים לתת לזה יותר תשומת לב. הפעם השנייה שאנחנו נפגשים זה בעצם בתהליך התלונות. אנחנו עושים גם בקורות יזומות אבל גם מגיבים לתלונות. התלונות שלנו כרוכות בבדיקות מעמיקות עם מכשור וכיוצא באלה, לכן לוקח זמן עד שאנחנו נותנים את המענה. הרבה פעמים הבדיקות צריכות להתבצע בבית התושב ולא בעסק, כי אתה בודק את הקולטן, והרבה פעמים כשמגיעים לתאם עם התושב מועד בדיקה אז פתאום זה לא נוח לו והוא לא רוצה והוא לא יכול או שהוא יכול בזמנים שהם לא רלוונטיים לבדיקה. כלומר, אם יש לי רעש בשוק ביום חמישי בערב והתושב לא מוכן לעשות את זה ביום חמישי בערב, אז אין לי מה לבדוק את זה בשעה שאין מטרד. אז התהליך הוא לא קל כמו נגיד מחלקת המאור, שאומרים שפנס לא עובד אז בזמנו החופשי של העובד הוא מגיע ובודק. וכאן גם התיאום, גם תהליך הבדיקות, גם תהליך הוצאת הדוח הוא הרבה יותר מורכב. אז ככה אנחנו פוגשים את בתי העסק. גם במגרסות אנחנו מסייעים בעצם למחוז של הגנת הסביבה. אנחנו לא ניכנס למגרסות, כי כמו שאריה אמר, זה נושא שהוא מאוד מאוד טעון, הוא נושא שהוא מאוד מאוד חשוב ושווה לעשות עליו דיון בפני עצמו. אז גם זה תחת המחלקה של אשר. לאשר יש שני עובדים, דניאל ועמיר. ואני אציין שעמיר גם, כמו שאתם יודעים, מי שידע או מי שלא יודע, אז עטרות, אז עטרות, אז עטרות, נמדדים בו באורך די שוטף ריכוזים גבוהים של אבק, כתוצאה בעיקר ממפעלי הבטון ותחנות המעבר. בניטור שהתרחש לקראת בניית השכונה באזור שדה התעופה עולה שיש עוד מקורות זיהום, שזה מהמחצבות באזור איו"ש מצפון. אבל בעיקר אנחנו מדברים על זיהום שנובע מאזור התעשייה, ממפעלי הבטון ותחנות המעבר. אז עשינו איזשהו מהלך חדש ואנחנו עובדים עם רישוי עסקים ועם פיקוח עירוני. אז המחלקה של אשר גם נותנת המון תשומות בנושא הזה של הבקורות בתוך מפעלי הבטון.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אם תקום שם משרפה זה לא מעביר את המקום מעבר לסף?

מירי רייס:

זה לא משרפה, קודם כל זה תחנה לטיפול בפסולת, זה השבת אנרגיה. והמתקנים האלה לא אמורים לפלוט מזהמים, וגם הפליטה שלהם תהיה מבוקרת, גם אם יש פליטה היא תהיה מבוקרת. זה מתקנים שקיימים באירופה בתוך שכונות. אז כל מתקן כזה שעובר את הרגולציה של המשרד להגנת הסביבה, המאוד מאוד קפדנית, זה לא אמור להוות עוד מקור זיהום, בטח לא ב... כאן אנחנו מדברים על זיהום שהוא אבק בעיקר, גרגירים שהם בגודל מסוים, אז זה גם בכלל לא רלוונטי...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

זה עיקר הזיהום בעטירות?

מירי רייס:

הזיהום שיבדקו אותו בנושא של מתקן השבה הוא יהיה זיהום מסוג אחר, זה פליטות מזהמים אחרים. וגם זה יהיה תחת הרגולציה של המשרד להגנת הסביבה, אז אנחנו יכולים להיות רגועים. בכל אופן, הזיהום בעטירות, אנחנו מדברים על זיהום שהוא במהותו אבק, שהוא מהאגרגטים, מהגריסה, מהאגרגטים ש...

אריה קינג:

מפעלי מלט שם, מפעלי בטון.

מירי רייס:

כן, כן.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

גאוגרפית על מי זה משפיע?

מירי רייס:

רחוב היציב.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

לאן הוא נישא האבק כאילו, לאיזה כיוון? אל ראם, בית חנינא, נווה יעקב?

מירי רייס:

שוב, כדי שאנחנו נהיה מדויקים אנחנו צריכים עוד נקודות דיגום, כדי להיות מאוד מאוד מדויקים. אנחנו יודעים שככל שאנחנו מתרחקים זה הולך ודועך. כדי להגיד לך בדיוק, לשרטט את הדוחות, את גבול הזיהום, צריך ניטור שהוא קצת יותר מרחבי. אבל אנחנו מדברים, מוקד הזיהום הוא רחוב היציב בעטרות, ממש ליד המפעלים. ניטור שנעשה... כן, אבל קצר כי אנחנו צריכים לעמוד בזמנים.

ענת שרטר:

...מאוד מאוד גדול. היו ניטורים גם באזור שדה התעופה של עטרות וגם שם נמצאו חריגות, וגם בבסיס מג"ב שהוא נמצא קצת יותר מרוחק...

מירי רייס:

אבל בשכונה, אבל באזור התעשייה, בניטור שהיה באזור שדה תעופה הישן, זה מושפע כמו שאמרנו ממחצבות של איז"ש. לכן אי אפשר לדעת, אי אפשר לשרטט בדיוק מאיפה מושפע מה. אנחנו יודעים מה כיוון הרוח האופייני לירושלים, שזה שזה צפון-מערב, אז זה מסיע דרום-מזרחה, אבל זה דברים שהם מאוד מאוד מאוד כלליים ואי אפשר לצאת פה באמירה מדויקת איפה בדיוק האבק דועך. בסדר? אז זה בגדול לגבי הנושא הזה. תראו, יש לנו פה חצי שעה, 36 דקות. אני אציג בקצרה את מה ש... את סיכום 2023, אוריינטציה, קצת שאלות, קצת לספר על התוכניות שנמרוד וניר ציינו. וכמובן מה שאתם תראו זה לא כל התוכניות, זה מה שצריך להבין, יש עוד הרבה תוכניות מעבר לכך. זה נחל דרגה דרך אגב (מציגים סרטון עם השיר "שיר של יום חולין")

דוברת:

מי צילם? זה יפהפה. ראיתי מישהו...

מירי רייס:

יש שם צילומים של עמיר בלבן, יש שם צילומים של בעלי ויש שם צילומים של המחלקה.

דוברת:

פשוט יפהפה, העיר נראית יפה.

דוברת:

העיר יפה...

מירי רייס:

אנחנו נמצאים בעיר, מעבר לזה שזה 3,000 שנות היסטוריה מאז דוד המלך, אנחנו נמצאים במקום שהוא באמת מעבר בין אקלים מדברי לאקלים ים תיכוני, וזה באמת מזמן שפע של טבע, של אקולוגיה, של ביולוגיה, של מה שלא יהיה. ובאמת זה מאוד מאתגר לפתח עיר כזאת וגם לשמור על טבע, על ערכי נוף מורשת.

דוברת:

יפהפה.

לטיציה פיאטלי:

שנה הבאה אפשר להכניס גם את התמונות של פסטיבל ירוק בפנים בחוץ...

מירי רייס:

בכל אופן, בפרופורציה באמת יש לנו המון תוכניות שהן שיתופי פעולה. אנחנו בסך הכל רשות של 20 עובדים, אנחנו עושים המון תוכניות. אני יכולה להגיד לכם שרק עובדת אחת שלי, הייתי בפינלנד לפני חודש, ורק על שלושה מתוך הפרויקטים שלה יש שלושה אנשים שונים שעובדים בעירייה, וזה עוד לא כל הפרויקטים שלה. אז אנחנו עובדים, אבל אנחנו עובדים עם המון שיתופי פעולה, גם עם הדר, גם עם מנח"י. כלומר, המון דברים שאתם תראו פה זה אנחנו מפעילים משהו תשתיתי ומתלבשים גם על תשתיות של אחרים. אז כמו שניר ציין, בהיבטים של פיתוח בר קיימא יש המון תוכניות שהן רוחביות, שהן תוכניות שמובילות מדיניות והן רוחביות בעירייה. אז אם זה תוכנית אב ואנרגיה, שבמקרה הזה אנחנו רק שותפים ומי שמוביל את זה זה חברת עדן. תוכנית אב לפסולת עם אגף תברואה וכמובן המשרד להגנת הסביבה. תוכנית אב לניהול נגר, בעצם כל הנושא של ניהול נגר וניקוז הוא היה די... אין לו אבא בתוך העירייה, זה גורם ל... לפעמים הנושא הזה נופל בין הכיסאות. במצב של פיתוח מואץ ושל אקלים שמשתנה והגברת התדירות של אירועי קיצון זה דבר שהוא יכול להיות גם מסוכן. לכן אנחנו עכשיו יצאנו עם רשויות הניקוז שורק וים המלח לתוכנית אב לניהול נגר, שמתוך זה יקבעו גם הוראות והנחיות. תוכנית אב להצללה טבעית, זה גם כן בתמיכת המשרד להגנת הסביבה, את זה אנחנו עושים בשיתוף של שפ"ע. תוכנית אב לשמירה על שטחים פתוחים, שזה בעצם אנחנו עושים, אנחנו עושים את זה בשותפות עם אגב תכנון. אנחנו מקדמים מסמך למדיניות לבנייה בת קיימא, שזה בעצם מתפרס על נושאים שונים בתחום התכנון והבנייה. וכמובן התוכנית שהיא עירונית בנושא של הפחתת זיהום האוויר בעטרת היא קריטית, מאחר והמשרד מבחינתו רוצה להכריז כבר לפני שנה על אזור עטרת כאזור מוכה זיהום אוויר. אבל אנחנו הגענו להבנה שכרגע אנחנו יוצאים בתוכנית כמו שהיינו יוצאים אילו זה ממילא היה מוכרז. אז אנחנו פה בשיתופי פעולה גם עם אגף רישוי, אגף אכיפה, אגף תברואה, הלשכה המשפטית ועוד כהנה וכהנה...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

זה נגזר מהתוכנית להתמודדות עם שינוי האקלים? מה הממשקים בין זה...

מירי רייס:

לא. זה שתי תוכניות שונות. זה גם לא, גם אין לזה השפעה... זה גם לא יושב על אותו טיקט סביבתי. וכמובן יש את התוכנית להתמודדות עם משבר האקלים שאנחנו מובילים, עם המון המון אגפים

בעירייה, ותכף נראה גם מה עשינו עם זה. אז שוב, זה המצגת שאנחנו הצגנו לראש העיר. ראש העיר ביקש את התוכנית להתמודדות עם משבר האקלים, אז אני לא מציגה לו את התוכנית, כי הוא מכיר אותה, הוא מתעדכן אחת לכמה חודשים. אנחנו ערכנו בשנת 2023 וזה גלש גם לשנת 2024 קורס מנהלים, כאשר התוצאה שציפינו מתוך הקורס הזה, שכל מנהל או קבוצה של כמה מנהלים יוציאו תוכנית בתחום עיסוקם בעירייה שהיא בעצם עולה בקנה אחד עם היעדים של תוכנית האקלים העירונית, כאשר מה שאנחנו מציגים בשקף הזה זה אחת התוכניות, שהיא בעצם להגדיל את ייצור החשמל הסולארי במרכז התחזוקה בגבעת שאול, ולא רק להגדיל, להכפיל את כמות הייצור, בעצם לייצר מרכז חוסן בזה שהם גם מנהלים את האנרגיה. הם מייצרים אגירה במקום, האגירה היא גם מהפאנלים הסולאריים וגם מצריכת חשמל בשעות השפל כשהחשמל הוא יותר זול ובעצם השימוש בחשמל בזמנים שהערך של החשמל הוא יותר גבוה. ככה מייצרים חיסכון עירוני, ייצור של אנרגיה ירוקה, וכמובן תמיד נשאר באגירה איזשהו pool, כי מרכז התחזוקה בגבעת שאול הוא בעצם אמור לתדלק ולקיים את הדברים החיוניים העירוניים בזמן של אסון או אירוע קיצון כזה או אחר.

דוברת:

איפה זה?

מירי רייס:

גבעת שאול, זה מרכז התחזוקה של העירייה. אבל יש עוד הרבה תוכניות יפהפיות, ארבע מתוכן יוצגו לראש העיר בעוד... היו צריכים להיות שבוע שעבר אבל זה נדחה לאוגוסט. טוב, אנחנו לא נתעכב על הנושא של אתרי בנייה. אבל הנושא של, כמו שניר הזכיר את זה קצת, הנושא של פארקי טבע, אז נחל זמרי, נחל דרגה וצופים, בוצע סקר... ואנחנו לקראת ביצוע של סקר מעברים אקולוגיים, שניהם במימון הקרן לשטחים פתוחים. אנחנו מטמיעים הנחיות אקולוגיות בשצ"פים ומלווים את הביצוע. זה דברים שהם בשפ"ע, זה לא אפילו באגף תכנון, זה דברים בשפ"ע, אבל אנחנו כן מלווים אותם בהנחיות אקולוגיות, וכמובן בראייה עתידית אנחנו רוצים לראות את ואדי היובל, יער השלום, סובב עין כרם, הנושאים של צירים ירוקים, צירי הליכה ירוקים וכיוצא באלה.

לטיציה פיאתלי:

יער מיר גם...?

מירי רייס:

יער מיר זה בעצם יכול להיות הרחבה בעתיד של זמרי. אבל כרגע נותנים לזמרי המון המון תשומת לב. הרעיון הוא לייצר מסביב לכל העיר עוגנים אקולוגיים. אז בואו, אנחנו רוצים באמת לחזק את העוגנים בפריסה גאוגרפית יותר שווה, ואז אפשר לעבור הלאה. אבל ביער מיר עצמו אפשר לפתח התערבויות קהילתיות מקומיות כדי למנוע כל מיני...

לטיציה פיאתלי:

יש שם קהילה קהילתית...

מירי רייס:

בנושא של קידום אורח חיים בריא יש המון המון פעילות, באמת כאן השותפות עם אגפים אחרים היא מאוד מורגשת. זה בתחומים ש... התחומים יהיו לפי פערים שעלו לפי פרופיל בריאות עירוני שבוצע לפני כמה שנים, כאשר הפערים בעיקר בתזונה במגזר החרדי ובפעילות גופנית במגזר החרדי, ואנחנו רואים שיש גם תחלואה ואורחות חיים לא בריאים של עישון ותזונה לא בריאה במגזר הערבי. אז אנחנו משתדלים מאוד לתת שם את הפוקוס. אנחנו גם משתדלים מאוד שהתערבויות יהיו כמה שיותר בגיל הצעיר, בגיל הרך. אנחנו יודעים שהתועלת בהתערבויות בגיל הצעיר, הן הכי אפקטיביות. כלומר, כל שקל

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

זה גם רלוונטי למה שנשמע מאוסנת בהמשך...

מירי רייס:

כל שקל שאנחנו נשקיע בגיל הרך, אנחנו נרוויח יותר שקלים בגילאים המבוגרים יותר. טוב, זה קצת תמונות מדברים שקרו ב-2023. תוכנית אב לניקוז, דיברנו על זה, לא נרחיב. ונמרוד הזכיר את הנושא של מערך הפסולת. בורסת העפר זה גם כן משהו שמקודם אצל נמרוד תחת יורי גלפנבאום. למעשה לצד הידוק וסגירת המעגלים במערך הפסולת, אנחנו רוצים לראות שימוש בעודפי עפר. בורסת העפר תאפשר ניהול של כל הדבר הזה בצורה מובנית וגם להביא חיסכון בעיקר לקבלני התשתיות שמשרתים את העירייה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

איפה הניהול של זה קורה?

מירי רייס:

אצלנו, בעצם זה אצל יורי שהוא תחת נמרוד, וכמובן בשיתוף פעולה עם אגף אכיפה. כי כל העברה של עודפי עפר מאתר לאתר, אם אין איזה רישוי ותיאום, זה קנס. בהיבטים של צמצום זיהום אוויר מתחבורה, אז הזכירו את, האמת שגם שמוליק הזכיר את זה בתחילה, אז עברנו מאיסור של רכבים שמוגדרים על ידי המשרד להגנת הסביבה כרכבים מזהמים, אסור להם בכלל להיכנס לירושלים, עברנו גם לאיסור על כלי צמ"ה, שזה מאוד דרמטי, במיוחד בעיר שמתפתחת ונבנית בצורה אינטנסיבית כמו ירושלים. אנחנו צופים לירידה מהותית גם בתחמוצות חנקן וחלקיקים בכלל כתוצאה מהחלת חוק העזר של כלי הצמ"ה. וזהו. והמסר שלנו זה כמובן - אנחנו חוויוני ועדיין חווים מלחמה ארוכה, אבל אף אחד לא יביס אותנו, ואנחנו, כמו אתם... עם ישראל זה כמו חוק... זה כמו כוח טבע, ואנחנו תמיד נתעורר ונתאושש, אבל אנחנו רק צריכים לזכור מי אנחנו, לא לריב אחד עם השני סתם.

דוברת:

אם יש סיבה...

מירי רייס:

אנחנו תמיד נריב, אבל אפשר לצמצם בדברים...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

תודה על ההצגה ועל הפעילות הענפה. איפה התמונה הזאת אגב? זה הר הטייסים?

מירי רייס:

זה אילן שיפמן, אני חושבת שזה הר הטייסים. זה מהרי ירושלים בשנים האחרונות, מאחד אירועי השריפה המזוירים שהיו שם.

אריה קינג:

יונתן, הדבר שבשוליים של מה שאמרה מירי, עוד פעם, אחד הדברים שטעון שיפור, בעירייה, לא ברשות לאיכות הסביבה, זה הנושא של העצים. העצים, מי שמטפל בהם זה לא אף אחד שיושב פה. זה אגף שפ"ע. ואגף שפ"ע עשה טובה בוא נגיד ככה, "עשה טובה" במירכאות, לפני חצי שנה פלוס מינוס, שהתחיל להעסיק את ישראל גלון. אוקיי? אבל קודם כל הוא עושה טובה, ככה הם מרגישים, שהם עושים טובה, וככה זה נראה. יש עדיין הרבה מה לעשות, וזה משליך על ההצללה, אפרופו תוכנית הצללה, ומשליך על, בכלל...

ניר מרגלית:

זה משליך על ניקוז באופן משמעותי מאוד.

אריה קינג:

ניקוז. זה משליך על דבר שאולי אנשים... אנשים פשוט לא ערים לזה. כי יש לנו כבר, יש לנו בעיר הזאת עץ שהפך להיות העץ המקומי, איילנטוס, שהוא מין פולש, שהפך להיות... היום הוא העץ של ירושלים. בגלל כישלון טוטלי קולוסיאלי, ממש, כולם יודעים את זה. כי לא מטפלים בזה. כי זה לא חונה אצל אף אחד פה, זה חונה אצל אנשים שלא מבינים בסביבה, לא מבינים את ההשלכות על האקלים. כי העצים האחרים לא יהיו פה, אלה שאמורים להיות פה לא יהיו פה, הוא יגמור אותם. וזה נקודה שצריך לקחת בחשבון, כי היא משליכה... קודם כל מירי דיברה על הנושא של שיתופי פעולה עם שפ"ע וכמה דברים שקשורים אליהם, השצ"פים, ואם אנחנו לא... כמו לגבי רישוי עסקים עם המגרסות, אתה צריך, אני מציע, ממליץ לך, לקחת את הדבר הזה, כי זה משליך על היכולות החבר'ה של איכות הסביבה באמת לייצר תפוקות טובות בשנים הקרובות. כרגע הנושא של העצים

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

שפי"ע ו... זאת אומרת מה שקורה בוועדה

אריה קינג:

כן, אני מסכים, יש עוד הרבה מה לשפר. אני אומר, אבל בנושא של שפי"ע, בגלל שהיא דיברה, התייחסה לשפי"ע...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

בכל ההדמיות יש לך מגדל של 30 עם עצים בוגרים בני 120 שנה כבר.

אריה קינג:

נכון, נכון. אני אומר, האילנטוס, אני אומר לך, ב-10-5 השנים האחרונות זה קיבל תאוצה מטורפת, פשוט מטורפת, ורק החמיר, שום דבר לא השתפר מאז.

לטיציה פינטלי:

זה הולך להחמיר מאוד.

אריה קינג:

ברור. זה הפולש, זה טיבו, טבעו.

מירי רייס:

אנחנו נגיד שהיום כבר בתוכניות אנחנו מדגישים שצריך לעשות סקר ואם יש מינים פולשים גם להסיר אותם, וכמובן מנחים לא לשתול את זה. אבל כמו שאריה אומר, זה מכה, כי הם כבר התבססו פה, אוכלוסיית האילנטוס ממש התבססה פה.

אריה קינג:

אנשים לא מבינים שזה עץ פולש, הם רואים עץ של איזה... היום 12 מטר גובה כבר יש לך בבית, חושבים שזה מעץ מימים ימימה, משה רבנו.

דוברת:

ומי אמור לטפל בזה?

מירי רייס:

אז זהו, צריך...

מיה טפארו:

זה טכנית שפ"ע, אבל הם לא מדברים את השפה הזאת.

אריה קינג:

ממש.

לטיציה פיאטלי:

גם ישראל גלון, הם אומרים שהוא אגרונום והם צריכים משהו שמטפל בעצי, והם רוצים מחלקה משלהם רק לעצים, לא לגינון ולפרחים.

אריה קינג:

יש להם מחלקת גיזום.

לטיציה פיאטלי:

ואני הבנתי גם ממתניהו וכהן (!) דיברתי והוא הכין את הדוח, והוא אומר ששמים את כל ההשקיה לפרחים, וההשקיה של הפרחים היא לא מתאימה לעצים.

אריה קינג:

זה תופעה אחרת לגמרי. הפרחים הפכו להיות קודש הקודשים.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

נעצור את זה פה. אחת הוועדות הקרובות תתכנס על העצים, על ההצללה. תודה רבה. אני אשמח, אוסנת. ...

ניר מרגלית:

בינתיים כשהיא מסדרת אני אגיד על העצים, שנושא מאוד חם אצלנו בתחום היום זה הנושא של הניקוז. לא סתם תוכנית האב לניקוז עכשיו היא בראש מעיינינו. ואין שטחים לחלחול בעיר כמעט, הבינוי הוא מאוד צפוף, וגם הבינוי בתת הקרקע מגיע...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

יש 38% מהעיר לחלחול, צריך לשמור עליהם.

ניר מרגלית:

נכון. אבל אני אומר, באזורים הצפופים גם יש יותר ציפוף עירוני, גם החניונים למטה מתפרסים על כל השטח, אז גם אם יש גינה לאותו בניין אין שטח מחלחל, הוא יורד כמעט לאפס, והעלייה לגובה גם מגבירה את הבעייתיות, כי זה יוצר מפרץ שקולט יותר ויותר גשם, שמוריד כמות כפולה של גשם לאותה נקודה. אנחנו בבעיית חלחול משמעותית. וכמובן גם הטופוגרפיה משתנה ככל שאנחנו יותר

משטחים בבינוי. ולתת מקומות ראויים לעצים לגדול ולא בתוך אדנית של אפילו כמה מטרים
בודדים, לתת מקום ראוי לעצים, זה חלק מהפתרון גם לנושא הניקוז, חוץ מהיתרונות של עצים כמו
שאריה ציין.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

העצים על יפו הם לא הולכים לגדול יותר, נכון?

ניר מרגלית:

כנראה שלא.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

it is what it is כאילו.

דוברת:

בגלל שלא נתנו להם...

ניר מרגלית:

דיברנו על עצים של 500 שנה, אז 500 שנה הם יהיו באותו גודל.

מיה טפארו:

אי אפשר להרחיב את המקום?

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

שדרת הבונסאי של יפו.

מיה טפארו:

אי אפשר להרחיב את ה.. איך קוראים לזה? את המקום ל...

ניר מרגלית:

להפך, מגבילים, כי זה פוגע בתשתיות וכו', כי השורשים מתרחבים. זה חייב להיות באיזושהו דיון
תשתיות.

אסנת בבלי:

אני אנסה לקצר. אני מבינה שכבר סוף היום וכולם עייפים.

מקליט:

מה שמך בבקשה?

אסנת בבלי:

אסנת.

מקליט:

אסנת מה?

אסנת בבלי:

בבלי. טוב, אז להתחיל? ... אז היי, שלום לכולם. אז אני אסנת ואני מנהלת את היחידה לחינוך לקיימות במנח"י, ואני קצת אספר על העשייה שלנו. אני לא אוכל לגעת בכל הדברים כמובן, אבל ככה קצת ברמה של באמת טעימות.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אני מבקש, כמו שדיברנו מראש, אם אפשר יהיה לתת איזשהו דגש על החיבור בין מוסדות לבין...

אסנת בבלי:

כן, אז אני קצת אדבר. אז קיימות אני מדלגת כי אנחנו כולנו יודעים מה זה קיימות. קצת למי שלא מכיר, אז זאת מערכת החינוך של ירושלים בשנת הלימודים הנוכחית, תשפ"ד, המספרים בוודאי ישתנו בשנת הלימודים הבאה, אבל זאת בעצם האוכלוסייה שאנחנו עובדים איתה, 300 אלף תלמידים. בעצם היחידה שלנו היא חלק מאגף פדגוגיה במנח"י, ואגף פדגוגיה עובד עם כל מערכת החינוך, מגן ועד תיכון, בשלושה קהלים, שלוש אוכלוסיות. המטרה שלנו בגדול היא באמת להטמיע את התפיסה של הקיימות בתוך מוסדות החינוך, ועכשיו כמובן עם דגש על שינויי האקלים. ואנחנו מתייחסים לקיימות... היו שנים שהיו אומרים לנו "וואו, חבל שאין מקצוע קיימות במערכת השעות". ואני היום, או כבר הרבה זמן אני אומרת, "דווקא לא". כלומר, אני חושבת שאם זה היה איזשהו מקצוע ספציפי אז היו לזה חסרונות. הרבה פעמים גם המורים למדעים לוקחים על עצמם את התחום הזה, וזה טוב, זה מעולה, אבל קיימות זה משהו הרבה יותר רחב, כמו שאנחנו יודעים, זה סביבה חברה וכלכלה, ולי חשוב שהרבה מורים מבית ספר יגעו בנושא הזה של קיימות, גם מורים לאזרחות כמובן, מורים לגאוגרפיה, ביסודי גם לומדים על השכונה. שוב, מגוון של תחומי דעת, וזאת האג'נדה שאנחנו מנסים לקדם בעצם, שהסיפור הזה הוא רב תחומי, והוא גם מתחבר כמובן להיבטים רגשיים וקהילתיים, ואנחנו רוצים לערב את כל קהילת בית הספר, גם ההורים וכו'. עקרונות הפעולה שלנו, ממש בקצרה, רק כדי שתהיה איזושהי מסגרת. אנחנו יוזמים ומפתחים תוכניות חינוכיות, מהלכים חינוכיים. המובילים מבחינתנו זה צוותי ההוראה, הם סוכני השינוי בעצם. אנחנו מכשירים אותם, אנחנו כותבים להם את התכנים, אנחנו מלווים אותם, לא משאירים אותם לבד, אבל הם מבחינתנו מנגישים את התכנים לתלמידים, אנחנו כמעט ולא עובדים ישירות מול תלמידים. זה בעיקר בדרך כלל דרך המורים. שוב, עוד דברים שאנחנו עושים זה גם אירועים,

גם מנסים לטפח מנהיגות עירונית, מתחברים למהלכים גדולים יותר. גם עוסקים בתשתיות פיזיות, למרות שאנחנו לא אגף הבינוי, אנחנו אגף פדגוגיה. אני חושבת שזה אולי הגיון שלי, שאני מרגישה שאני לא יכולה לעשות חינוך לקיימות בלי להתייחס גם לתשתיות הפיזיות, אני תכף אדבר על זה, אם זה מדיחי כלים בגנים או עצים או כל מיני דברים אחרים, ושיתופי פעולה זה אחד הדברים המרכזיים שאנחנו עושים. אז זה ממש... אני לא אעבור על זה, אבל זה באמת שיתופי הפעולה שלנו גם בתוך מינהל החינוך, גם בעירייה, עם האנשים שיושבים כאן, עם הדר, עם מירי והצוות המקסים, עם ארגונים בתוך העיר, עם ארגונים ארציים. היום בדיוק חזרתי מרעננה ממפגש של רכזי חינוך סביבתי בכל הארץ, כל הרשויות המקומיות. וכמובן משרדי ממשלה, שהראשי, כלומר המשרד להגנת הסביבה, בעצם נותן לנו תקציבים דרך קולות קוראים. כל התוכניות שלנו נמצאות פה, אני לא איכנס לאתר, אבל רק סתם ככה שתדעו, זה אתר של מורים של כל התוכניות החינוכיות של מנח"י בעצם. וכשנכנסים בצד ימין בסרגל לתוכניות חינוכיות ומסמנים שם קיימות בתחום דעת, אז עולות כל התוכניות שלנו, אני קצת...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

איפה המקבילה התכנית של זה בערבית למשל?

אסנת בבלי:

אז אצלנו אנחנו עובדים גם... עובדים עם כולם, גם חרדים, גם מגזר ערבי.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

בתוכניות לא ראיתי.

אסנת בבלי:

אנחנו עובדים עם כולם.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

לא, אני אומר, התוכניות שראיתי באתר, לא ראיתי...

אסנת בבלי:

אה. אבל יש פה גם דף למגזר הערבי. צריך לייצר באמת... אתה צודק. יש פה דף, פשוט לא הגעת אליו כנראה. זה בערבית, היית צריך לבדוק.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אוקיי.

אסנת בבלי:

אתה ביקשת יונתן שאני אשים דגש על טבע עירוני. אז אני אגיד שאנחנו עוסקים בכלל בסיפור של חיבור לטבע בכל הגילאים, החל מהגיל הרך. אלה תמונות מהשתלמות גננות, 30 שעות עם גמול, שהסתיימה ממש לפני שבוע-שבועיים, שנקראת "השביל שלנו", שבה בעצם אנחנו ממש תומכים ומלווים גננות לצאת החוצה מהגן, זה היה מאתגר מאוד השנה, אבל לצאת החוצה מהגן וללמוד בחוץ וללמוד על הטבע ועל המגוון הביולוגי, וזאת הייתה השתלמות מקסימה. באמת, אנחנו כל הזמן מקבלים בוטסאפ תגובות של הגננות, תגובות נלהבות, כמה הן מתרגשות. אני אגיד שמעבר למפגשים עם הרצאות וכו', שהיו מעט כאלה, רוב ההשתלמות הייתה בעצם חניכה אישית, ממש מנטוריינג כזה. הייתה בחורה, אחת הבחורות שמנחות את הקורס, פשוט באה לכל גננת משהו כמו חמש פעמים לגן ויצאה איתה ועם הילדים החוצה, כי לגננות קשה לצאת החוצה, זה מפחיד, זה לא אזור הנוחות, זה מסוכן, זה המון חששות, והיא מעדיפה להיות בתוך הגן. אז ממש בחורה שבאה איתה ויצאה איתה, וזה נתן לגננות המון המון ביטחון. וזה ימשיך גם שנה הבאה, כלומר גם ההשתלמות הזאת וגם נעשה שנה שנייה לגננות. אפשר לראות פה עוד תמונות.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

שזה מרחק הליכה?

אסנת בבלי:

כן. הם לא עם אוטובוס, הם פשוט יצאו במרחק הליכה מהגן, כל גננת מצאה את השביל שלה, זה מה ש... זה נקרא "השביל שלנו". איזשהו אתר טבע ליד הגן, גם אם זה קטן זה בסדר, זה לא חייב להיות נחל זמרי או עמק הצבאים, זה גם אתרי טבע קטנים, העיקר לצאת ולחוש את הטבע. הם גם עשו פרויקטים בסוף ההשתלמות. סתם דוגמה של פרויקט, של מין ספרייה קהילתית כזאת, שזה אולי פחות קשור ישירות לטבע אבל זה לגמרי קיימות. ביסודי הייתה לנו תוכנית, שעדיין כמובן תמשיך גם בשנה הבאה, שנקראת "עיר שטוב לחיות בה". לא רואים טוב. זה ביסודי, גם במגזר החרדי וגם במגזר הכללי. שוב, תלמידים יצאו למרחב הקרוב, לשכונה שלהם, ובעצם הכירו גם את הטבע, גם את המגוון הביולוגי, גם התייחסו קצת לתנועה בתוך השכונה. דגש על אקלים.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

שזה מה? זה וולונטרי? זה בית ספר שרוצה מבקש? זה מציעים לו? איך זה עובד?

אסנת בבלי:

כן, אני תכף אראה איך אנחנו פונים למנהלים והמנהלים בוחרים את זה. אני רק אגיד שבתוכנית הזאת הילדים בעצם היו להם מפות מה-GIS העירוני, תצא"א של השכונה שלהם, והם יצרו שכבות, כלומר בעזרת מדבקות בצבעים שונים הם סימנו מקומות עם הרבה עצים, מקומות עם הרבה פקקי תנועה, מקומות קהילתיים, ובסוף יצרנו להם מין מפה כזאת מהשכבות שהם עשו. אז זה ספציפית של קריית יובל, לא רואים את זה טוב. טוב, זה של בית ספר אגרון, כן, קריית יובל, אבל יש ברחבי העיר בשכונות שונות. ולחטיבת ביניים, זה גם עובר גם יסודי וחטיבת ביניים, לבקשתך, החיבור

לטבע, אז תוכנית שנקראת "מתאקלמים", שיש בה בעצם גם היבטים אחרים אבל גם את ההיבט של טבע עירוני, גם במזרח אפשר לראות, אתם רואים פה את הבנות בעמק הצבאים. ואחד התוצרים של התוכנית, אחרי שהם היו בסיוור כמובן הם הכינו פוסטרים לבית ספר. אז אפשר לראות, זה למשל של בית ספר אור תורה, כיתה ח'. אז באמת קצרה היריעה, אני באמת נוגעת בכל דבר ממש בקטן. דיברנו פה על עצים, מירי סיפרה על קורס ההיערכות לשינויי האקלים. אחד הפרויקטים באמת שלנו, שאני מנסה להוביל, אני חייבת להגיד מנסה, כי זה פרויקט ענק וקשוח ומאתגר אבל ממש חשוב לי, זה באמת עצים בחצרות בתי ספר. זאת תמונה של בית ספר אדם, שפה המנהלת השכיחה לבקש ממנח"י "תשתלו לי עצים בחצר", אז שתלו לה עצים בחצר. והעצים האלה עוד יגדלו ויתנו המון צל והחצר הזאת תהיה סופר נעימה בימים החמים, גם לתלמידי בית ספר אדם בבוקר וגם אני מקווה אחר הצהריים לקהילה, כי חצרות בתי ספר הופכות להיות גם השצ"פים שהעירייה סופרת. אז זאת דוגמה מצוינת, אבל בהרבה בתי ספר זה פשוט בטון. אז באמת המטרה... הפרויקט, המהלך הגדול הזה, יש לו שלוש מטרות. גם לצמצם כריתה של עצים, כי כורתים המון המון עצים, כי צריך להוסיף עוד המון המון כיתות להתחדשות העירונית לכל הבניינים האלה. אנחנו מאוד מנסים לצמצם כמה שיותר, זה לא פשוט. גם לנטוע בבתי ספר קיימים עצים חדשים, וגם בתוך תוכניות בינוי חדשות של מנח"י ושיפוץ פשוט להוסיף כבילט-אין את ההנחיות למתכננים להוסיף עצים. אז זה מהלך ממש גדול שאני מקווה שנצליח בו, זה ביחד עם התוכנית האסטרטגית להצלה ועם הצוות של מירי, והלוואי. עוד דברים שנוגעים כזה בטבע ובאדמה, זו תוכנית גדולה מאוד של גינה חינוכית כמרחב למידה שאנחנו מובילים כבר 7 שנים בעשרות בתי ספר. זה בבית ספר רנה קסין, זה בבית ספר ענבר, כלומר זה לא אותו בית ספר. זה פחות טבע, אבל אני רק אגיד במילה, שאנחנו מתעסקים בנושא של שינויי האקלים גם מהיבטים אחרים שקרובים, בגובה עיניים של הנוער. כלומר, הסיפור של תעשיית האופנה, גם אנחנו נותנים הרצאות לשכבות שלמות של תלמידים, כתוצאה מההרצאות האלה אתם רואים פה סדנת תפירה ותיקונים שתלמידים עושים, בנים במקרה הזה, והם מאוד נהנים מזה. שוק קח-תן שבית ספר יזם בעקבות מה שהם למדו, פוסטר שבית ספר עשה. כל תמונה פה זה מבית ספר אחר, אבל הרבה מאוד בתי ספר. עשרות בתי ספר גם במזרח העיר קיבלו את התוכנית הזאת. הנושא של בריאות, מירי הזכירה, שיתוף פעולה מבורך עם המחלקה של מירי, אז יש לנו גם. זה סרטון אבל אני לא אראה לכם אותו פה כרגע, זה חלק מסרטון של תוכנית תזונה בריאה, שוב עם המחלקה של מירי. עם הרשות לאיכות הסביבה, סליחה. וגם הפחתת בזבז מזון. שוב, פוסטרים שהילדים מכינים בסוף התוכנית. שבוע מתאקלמים שעשינו לפני כמה שנים, אני לא אלאה אתכם. באמת עוד סרטון מצוין שהילדים מדברים...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אולי אני אמקד לאיך בעצם בתי ספר מגיעים לזה. זה וולונטרי או שמציעים להם?

אסנת בבלי:

אז הנה, אז אלה שלושת הפליירים או שלושה מתוך כמה פליירים שאנחנו שולחים למנהלים. אז יש פה באמצע עושים קיימות בבית ספר יסודי, אז יש פה עוד תוכניות שלא הזכרתי, שאנחנו מציעים

לבתי הספר, אני שולחת את זה למנהלים בעצם עם טופס הרשמה והמנהלים בוחרים ובטופס הם אומרים מי המורה שייקח על עצמו את התוכנית הזאת. התוכניות האלה הן כולם ללא עלות, אולי חוץ מאקולוגיה בעמק שיש לה איזו עלות קטנה, אבל רוב התוכניות, באמת 95% מהתוכניות שלנו הן ללא עלות. אני לא יודעת אם אתם מכירים את מערכת הגפ"ן היום של משרד החינוך, שזה תוכניות שהם קונים. אז התוכניות האלה הן ללא עלות, אז בית ספר... אתה יודע, זה איזשהו incentive שבית ספר רוצה לבחור, ואנחנו כל שנה מנסים להגדיל את המעגלים של בתי הספר שעובדים איתנו וגני הילדים. זאת הדרך, זה המנגנון. ולי יש צוות בעצם שגם מפתח את התוכניות, כותב אותן ומלווה את המורים, המורים לא לבד בסיפור הזה. זה לא שוואלה בחרת תוכנית וזהו, אתה צריך לרוץ איתה לבד. אנחנו מלווים אותם פדגוגית ולא משאירים אותם. כלומר, הם לגמרי מקבלים הכשרה ואת כל התמיכה שיש.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

מעבר לתוכניות הקיימות, מציעים הצעות שמבוססות גאוגרפיה, לפי השכונה שנמצא בו המוסד, אתרי טבע במרחק הליכה?

אסנת בבלי:

התוכניות הן תוכניות גנריות. אבל כמו שאמרתי, גם בגנים וגם ביסודי וגם בעל יסודי, המהות של התוכנית זה אתם יוצאים קרוב לבית ספר, אין נסיעות עם אוטובוסים. לפעמים יש, אם רוצים לקחת לעמק הצבאים אז כן, אז יש הסעות, אז מדי פעם יש בתוכניות גם ללכת לאתר טבע כי יש לו משמעות עירונית אז אנחנו לוקחים אותה בשם. אבל הרוב זה קרוב לבית, מתוך התפיסה שחשוב להכיר את הטבע שקרוב לבית וגם ללכת ברגל. חירבת ארזה בגילה, מלא תוכניות, מלא פעילויות קורות שם. נחל דרגה. באמת. ויש את התוכנית של מזרח העיר, שהיא תוכנית מאוד גדולה שאני כבר כנראה לא אספיק לספר עליה, אבל סיימנו 5 שנים עכשיו של תוכנית מאוד גדולה שנגזרת מהחלטת ממשלה 2684.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

ויש גם התאמות לחברה החרדית, נכון?

אסנת בבלי:

ויש גם תוכניות לחברה החרדית, כן, כן.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

הדר, רכזי הקיימות, יש להם איזושהי נגיעה עם בתי הספר או שבכלל לא?

הדר שפיגלמן:

לא. אנחנו יש לנו די הפרדה. באחוזי המשרה הקטנים שלהם עדיף שהם יתעסקו...

אסנת בבלי:

אז הדר ואני יש לנו שיתוף פעולה, למשל התוכנית הזאת של (לא ברור) זה 5 שנים שאנחנו עובדים בשיתוף פעולה הדוק עם אגף חברה, אנחנו צמוד צמוד, כי זו תוכנית משותפת. כלומר, אני גם עובדת פה עם כולם. כלומר, בלי שיתופי פעולה אי אפשר לקדם קיימות. אז הנה, גם במזרח העיר, אין להם הרבה טבע אבל הם יוצאים למרחב הציבורי הקרוב, וגם בתוך הגן הם עושים דברים וגם ברחוב יש התערבויות, והם גם מכירים את השכונה שלהם במפה ובסירים. זה הכל תוכנית במזרח ירושלים.

דוברת:

גם סינסילה יש.

אסנת בבלי:

נכון. בסדר, זה אתר שהם מגיעים אליו. אבל זאת תוכנית שהם ממש... זה ציטוטים של הילדים.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אני מבקש במשפט לסיום... סבבה. תודה רבה על ההצגה.

אסנת בבלי:

בשמחה. ...

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אלא אם כן יש מישהו או מישהי שרוצים משפט... כן, יואב.

יואב גואל:

אהלן. אז אני יואב, אני סגן מנהל מחוז ירושלים של הגנת הסביבה. יש לי הפרעות קשב קשות. לא מאובחן. אז אנחנו, כמו ששמוליק ציין, בעצם משקיפים בוועדות איכות סביבה. אני משקיף בלא מעט ועדות אצלנו במחוז. ופה בוועדה הספציפית הזאת כבר ראיתי פה לפחות שני ראשי ועדה שהייתי אצלם, גם אריה וגם נעמי, אז זה כבר הרבה שנים. רק אני אבקש, כדי לא... זאת אומרת, כמו ששמוליק הציג יש סדר יום לוועדה, שכתוב שאפשר לשלוח אותו עד 48 שעות לפני, אבל כשהוא משלח 48 שעות לפני אז לי אין זמן להתכונן אליו, והרבה פעמים אנחנו מתבקשים לתת מענה או מידע, אז ככל שהוא מגיע יותר מוקדם ואנחנו יודעים מראש מה סדר היום אני יכול גם להביא את אנשי המקצוע הרלוונטיים במחוז, כי לא כולם יכולים להגיע בשעות כאלה, ולבוא עם משהו יותר מעשי. כמובן שאם אתם רוצים משהו מאיתנו מראש להציג, בשמחה, או להעלות נושאים לדיון, בשמחה.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

יונה, יש מניעה שזה יתפרסם שבוע מראש?

דוברת:

תלוי בך. תביא לנו את הנושאים, אנחנו נעלה.

דוברת:

גם אפשר להכניס אותך לרשימת תפוצה...

יואב גואל:

הייתי ברשימת תפוצה, כל פעם אני יוצא ממנה איכשהו, אז...

דוברת:

נכון, כי כל שנה, כל קדנציה מחדש אנחנו מטייבים את הרשימה.

יואב גואל:

אז תחזירו אותי, אז תחזירו אותי, בשמחה. יש עוד הרבה מה לדבר על הקשר בינינו ובין עיריית ירושלים, נעשה את זה בהזדמנות אחרת כי הזמן מועט.

יו"ר הוועדה, יונתן פלג פולק:

אז אני אסכם ממש בקצרה. קודם כל באמת שוב תודה רבה לכל מי שהגיעו והגיעו על הזמן, ועל החברות וההשקפה וההגעה לוועדה. מבחינת סיכום קוורוס, קבענו לפי החוק שלושה, אם עברו 15 דקות זה יו"ר פלוס חברת או חבר ועדה. אני כן אגיד מבחינת ההתכנסות, אני שואף לעשות את זה בימי חמישי הראשונים של החודש, כאילו שכן יהיה משהו יחסית במועד קבוע שאפשר לדעת, אם אתם מתכננים הרבה קדימה, לשם אני מכוון, לימי חמישי הראשונים של כל חודש. אני מקווה שגם נעשה לפחות מפגש-שניים שטח בשנה של הוועדה. ולהתכנסות הבאה נביא את הנתונים על האזבסט, נתייחס אליהם. תודה רבה